

1 KOLITIYANI

Polo'a Efasaki taonifi'mo mai'neno'ae'mo mani hogote avo'mo kaeteno Kolitiyani taonifi'mo mai'naya siosi vaya'mo alino apami'niye. Polo'a hogoteno Kolitiyani taonifi'mo uno eitini'a kaimo mai'neno'ae'mo alagepa faigoko gemo aeno hakalo huno hapa pai'nige'apae'mo apakesa afi'a fatago hu'nageno Kolitiyani siosimo afole ai'niye.

Ani siosi vaya'mogi mago hosu kava'mo hu'nageno'ae'mo alino api aino apatesiyafe'mo mani avo'mo kae'niye. Polo'a ali'a fako hu'naya kavafe'mo huge a'mo alige vele'mo maige hu'a mai'naya kavafe'mo huge siosi mono kavafe'mo huge Goti Auneme'amo'mo alino ne'apamiya yafe'mo huge hapau apayamopafi'mo hapau'niya kavafe'mo huge fal'i'nayateti'mo he tisaya kavafe'mo huge huno mani avo'mo kae'niye.

¹⁻² Goti'a agai'amo hau'nigeno'ae'mo Yesu Kalaisi apa veka'amo maisuvafe'mo keya aeno ge hu'nige'nae'mo nagaemo Polo'na'e konagatimo'mo Sosatenisi'e'mo Kolitiyani siosi vaya'mogitapae'mo ge lapamamae'no'ae. Goti'a Kalaisi Yesupi'mo aeno kalo paeno lapateteno lapavaleno alino lapaote lapate'niya vaya'amo maisayafe'mo keya aeno ge hu'niye. La'agaemo lapakae'e muki haopalega mai'naya vaya'mogi'e'mo Yesu Kalaisi'a Ala kava netimo Ala kava ne'apimo agi'alefe'mo ge nehaya vaya'efe'mo mani avo'mo nekao'ae.

³ Goti'a Afotimo'e Ala kava netimo Yesu Kalaisi'e'mo fiku lapa mae'ana lapami'anageno lapaipamo'mo falu hino.

Polo'a Gotife'mo hao ke he'niya gemae

⁴ Goti'a Kalaisi Yesuteti'mo fiku lapa maeno lapami'niya kavatefe'mo muki afina'mo Goti'nimofe'mo hao ke nehove.

⁵ Ani kavatefe'mo Goti'a Kalaisipi'mo mai'nageno'ae'mo muki kavatefe'mo lusi kava huno lapa maeno lapami'ngetapae'mo alagepa hutapa aeta hakalo hutapa hapa paige muki ya'mo alagepa hutapa agege hutapa mai'nae.

⁶ Lagaemo Kalaisife ava gemo aeta hakalo huta lapa pai'nonageno'ae'mo ani gemo'mo lapaipafi'mo lamino lokiya vaino hane'niya'mofe'mae.

⁷ Ani kava hutapa mai'netapae'mo lapaunelapame'mo yafe'mo kafu osutapa Ala kava netimo Yesu Kalaisi'a afole aisiyafe'mo agava mai'nae.

⁸ Agaemo he titapa maisayafe'mo lokiya vaino lapateme lapateme ne'uno'ae'mo Ala kava netimo Yesu Kalaisi'a agai'a afina'amo afa'a vai'mo olapamigie.

⁹ Goti'a mafa'ne'amo Ala kava netimo Yesu Kalaisi'e'mo magokepi lokaeta afalu afalugana hutapa maisayafe'mo keya aeno ge hu'niye. Agaemo halate ataginovano gemo osugifa huguve, huno nehiya gemo alagike'mo nehiye.

Alu apaipa alu apaipamo kali'naya kavafe'mo apava gemo hu'niya gemae

¹⁰ Konaga'nimogitapae, hu'na, Ala kava netimo Yesu Kalaisi agi'aleti'mo aukaya hu'na

ge hu'nae'mo, Alita fako hutapa alu vaya alu vaya'mo o'maitapa magoke vaya'mo mai'netapa magoke agufa ge'age'mo hutapa maiyo. Alagepa hutapa mago kepi lokaeta maitetapa magoke la-paipa lapakesamo alita maiyo.

¹¹ Konaga'nimogitapae, hu'na, Kilovi vaya'amogimo lapakaitapi lapakaitapi ge ne'vaiye, hu'a lapava gemo hu'a naha pai'nae.

¹² Ani kavafe'mo, lapakaemo alu ge alu gemo nehae. Mago vaya'amogimo, Polo'mo akame nehune, hu'a huge mago vaya'amogimo Apolosi'mo akame nehune, hu'a huge mago vaya'amogimo Pita'mo akame nehune, hu'a huge mago vaya'amogimo Kalaisi'mo akame nehune, hu'a huge nehae.

¹³ Kalaisi'a folagapati'mo heno apalo atino aluga aluga huno mai'nifiye. Polo'namo lapa maesuvafe'mo malipu yosale'mo nili aite'a ali'a he ti'a nate'nafiye. Lapakaemo nagi'nilefe'mo ani'mo fale'nafiye.

¹⁴ Nagaemo loleko vekala'mo Kilipasi'e Gaiyasi'e'mo ani'mo fale'na anate'nova'mofe'mo Gotife'mo hao ke nehove.

¹⁵ Ani kava'mo hu'nova'mofe'mo mago vaya'mogi, Polo agi'alefe'mo ani'mo faleno late'niye, hu'a afa'a osugae.

¹⁶ He, Setefanasi afamo anaga'amo ani'mo fale'na apate'nove. Mago'e vaya'mo ani'mo fale'na apate'nisufi ago nage kani'niye.

¹⁷ Kalaisi'a u'na ani'mo fale'na apatesuvafe'mo alino natege'na o'u'nofa alagepa faigoko ge'amo ae'na hakalo hu'na hapa paisuvafeke'mo alino natege'na u'ne'na nehuve. Nagaemo alagepa

hu'a gemo afi'ne'a alagepa gemo nehaya agufa vaya'ai ge'apileti'mo ae'na hakalo hu'na hapa paisuvafe'mo alino natege'na o'u'nove. Fiku yanage'na Kalaisi'a malipu yosale'mo fali'niya kavafe'mo ava gemo ae'na ati kaesugeno ali'ya'mo o'aligiyе.

Kalaisi'a Goti ayamufa'amo mai'niya gemae

18 Ani kavatefe'mo, Alino apago'ya lagauno apatalesiya kate'mo ne'vaya vaya'mogimo Kalaisi'a malipu yosale'mo fali'niya kava'mo ava gee'mo, negi nagi ge, hu'a Nehaya'monanafa Goti'a lagufamo alino katino latesiya kate'mo ne'una vaya'mogitamo, mani gemo Goti ayamufa'amo hane'niye, huta lagesamo ne'afune.

19 Ani kavatefe'mo Goti mukufi'mo avo kae male'niya gemo'a huno'ae'mo,

Nagaemo afite'a age'naya vaya'mogi afite'a age'naya ge'apimo ali'na hano hu'na atalegauve. Age'naya vaya'mogi afi'naya apakesamo ali'na atalegauve,
huno hu male'niye.

20 Hu male'niya'mofe'mo afite'a age'naya vaya'mo hemenimo haiyatega mai'nae. Avo kae male'naya gemo afite'a age'naya vaya'mo hemenimo haiyatega mai'nae. Vaya'ai ge'apile'mo ge hu'a ae'a ati nekaya vaya'mo hemenimo haiyatega mai'nae. Goti'a ma mopafi vaya'mogi afite'a age'naya kava'mo alino lave lino'ae'mo negi nagi kava'mo hane'niye, huno ago alino lave li'niye.

21 Goti'a afi'niya ge'aleti'mo ani kavafe'mo, afite'a age'naya kavateti'mo nage'a aeto osugae, huno huteno ka'mo alino akani male'niye. Agaemo negi nagi gemo hane'niye, hu'a apakesamo ne'afiya faigoko ge'amo aeta hakalo huta hapa nepauna ge'aleti'mo Kalaisife'mo apakesa afi'a fatago nehaya vaya'ai apakufamo alino katino ne'apate.

22 Yu nofi vaya'mogimo, no'agona agufa alagen aune kava'mo alita lave liyo, hu'a nehage'apae'mo Galiki nofi vaya'mogimo agete'a afisaya kafeke'mo kahauya nehae.

23 Nehaya'monanafa lagaemo Kalaisi'a malipu yosale'mo nili aite'a ali'a he ti'a ate'naya kavafeke'mo ava gemo aeta hakalo huta hapa nepaunage'apae'mo Yu vaya'mogimo ani gemo afite'apae'mo hosu apaipamo kalite'a apaiyamo fai'a lo aete'a heleve hu'nage'apae'mo Yu nofi vayapati'mo o'mai'naya vaya'mogimo ani gemo afite'apae'mo, negi nagi gemo hu'nae, hu'a nehae.

24 Nehaya'monanafa Goti'a keya aeno ge hu'niya vayapi'mo Yu nofi vayanagi Yu nofi vayapati'mo o'mai'naya vaya'mogi, Kalaisi'a Goti ayamufa'a'e ageteno afi'niya kava'a'e'mo mai'niye, hu'a age'a aeto nehae.

25 Na kava higeno'aene. Mago vaya'mogimo Goti'a ageteno afi'niya ge'ae'mo negi nagi gemo hane'niye, hu'a apakesamo ne'afiya'monanafa Goti'a mani negi nagi ge'aleti'mo vaya'mogi afite'a age'naya ge'apimo ago aeno agase'niye. Ani kava'mo hu'a mago vaya'mogi Goti'a nehiya kavafe'mo, lokiya no'vaiya kava'mo nehiye,

hu'a apakesa ne'afiya'monanafa Goti'a lokiya no'vaiya kava'aleti'mo vaya'mogi nehaya lokiya kava'apimo ago aeno agaseno nehiye.

²⁶ Konaga'nimogitapae, hu'na, Goti'a lapakaefe'mo keya aeno ge hu'niya afina'mo haiya agufa vaya'mo mai'nonageno'aepi, hutapa lapakesa afiyo. Lapakae folagapi'mo asole vaya'mogimo ma mopafi vaya'ai apaulagale'mo afite'a age'naya vaya'mo o'maige apayamufa vaya'mo o'maige ala apaki vaya'mo o'maige hu'a mai'nae.

²⁷ Goti'a afite'a age'naya vaya'mo apavagage hisiya ya'mo alino apamisiyafe'mo ma mopafi vayapati'mo o'afi'naya vaya'mo lekana paino apate'niye. Goti'a apayamufa ne'valaya vaya'mo apavagage hisiya ya'mo alino apamisiyafe'mo apayamufa no'valaya vaya'mo lekana paino apate'niye.

²⁸ Apaki ohane'niya vaya'mo lekana paino apatege ma mopafi vaya'mogimo, apakaemo ina agufa vaya'mo mai'nae, hu'a nehaya vaya'mo lekana paino apatege huno lekana paino apate'niye. Ala apaki vaya'mo alino afepi apatesiyafe'mo o'mai'negekana hu'a ne'maiya vaya'mo lekana paino apate'niye.

²⁹ Muki vaya'mogimo apakai'apieke'mo apamogaga o'aisayafe'mo nehiye.

³⁰ Goti'a Kalaisi Yesupi'mo faleno lapate'nigetapa mai'nae. Goti'a Kalaisi'mo ageteta afisuna agufa kava'mo alino hamaleno ate'nigeta lagaemo Goti aulagale'mo fatago vaya'mo maisunafe'mo Kalaisiteti'mo fatago kava'amo ali'none. Goti'a lagaetefe'mo

Kalaisiteti'mo fatago kava'mo hu'niyanageno alino alagepa huno nelateyanageno hosu kavatimo alagi alino atalegaiye.

³¹ Ani kava nehiya'mofe'mo avo kae male'niya gemo'a huno'ae'mo, muki vaya'mogimo hapao ke hete'a apamogaga ne'aiya vaya'mogi apakai'apie'mo hapao ke ose'a Ala kava nefekte'mo hao ke nehe'a apamogaga aiyo, huno hu'niye.

2

Polo'a Kalaisi'mo malipu yosale'mo nili aite'a ali'a he ti'a ate'naya kavafe'mo ava gemo hu'niya gemae

¹ Konaga'nimogitapae, hu'na, Nagaemo Gotitegati'mo ali'nova gemo ae'na hakalo hu'na lapa paisuvafe'mo lapakaetegamo u'nae'mo muki ge'amo alagepa hu'a afi'ne'a nehaya vaya'mogimo nehaya agufa gemo hu'na afite'na age'nova ge'nileti'mo lapa opai'nove.

² Hogote'na naipafi'mo, apakae'e'mo u'na magokepi lokae'na mai'ne'nae'mo muki kavafe'mo nage kani'na atale'ne'na Yesu Kalaisifeke'mo nagesamo afi'ne'na Yesu Kalaisi'mo malipu yosale'mo nili aite'a ali'a he ti'a ate'naya kavafeke'mo nagesamo afi'ne'na ae'na hakalo huguve, hu'na lokiya vai'na nagesamo afi'nove.

³ Nagaemo lapakaetegamo u'nae'mo lokiya o'vai'na koli nehu'nae'mo lusi kava hu'na atete hu'na mai'nove.

⁴ Nagaemo ma mopafi vaya'mogi afite'a age'naya geleti'mo apakesamo nefaiya agufa geleti'mo ge osuge ae'na hakalo hu'na lapa

opaige hu'nova'monanafa nagaemo lapa nepaugeno'ae'mo Goti Auneme'amo'mo himamu'aleti'mo lapaipafi'mo alino lapave li'nigetapae'mo, alagi lama ge hane'niye, hutapa hu'nae.

⁵ Lapakaemo afite'a age'naya vaya'mogi nehaya agufa ge'apie'mo lapakesamo afitapae'mo, nahau vaigiye, hutapa osutapa Goti himamu'aeke'mo lapakesa afita fatago nehutapae'mo, nahau vaigiye, hutapa hisayafe'mae.

*Goti'a afiteno age'niya kavafe'mo ava gemo
hu'niya gemae*

⁶ Ani agufa gemo nehaya'monanafa alopa vaya'aife'mo afiteta age'nona geleti'mo hapa nepaune. Ma mopafi vaya'mogi afite'a age'naya agufa geleti'mo hapa opaige ma mopafi'mo mai'ne'a yagai'a ne'apataya vaya'mogi afite'a age'naya agufa geleti'mo hapa opaige huta hapa nopaune. Henaga'amo apakaemo ina agufa vaya'mo maigae.

⁷ Hapa nopauna'monanafa Goti'a alino fala ki male'niyanage'a afa'a o'agesaya ge'aleti'mo Goti'a afiteno age'niya geleti'mo hapa nepaune. Goti'a ma mopamo alo osu'neno'ae'mo ha le konali ya'amo alisunafe'mo ani gemo hu male'niye.

⁸ Muki ma mopafi'mo mai'ne'a yagai'a ne'apataya vaya'mogimo ani afiteno age'niya ge'amo alagi o'afi'nae. Afi'naesinana ha le konali Ala kava ne'mo malipu yosale'mo nili aite'a ali'a he ti'a o'ate'naesine.

⁹ O'afi'naya'monanafa avo'mo kae male'niya
gemo'mo huno'ae'mo,
Goti'a agaefe'mo hapau apayamopafi'mo
hapau'niya vaya'mo alo huno apate'niya
ya'mo muki vaya'mogi apaulagafati'mo
o'agege apakesafati'mo o'afige hu'a
apakesa o'afi'naya ya'mo hane'niye,
huno hu'niye.

¹⁰ O'age'naya'monanafa Goti'a Auneme'leti'mo
alino lave li'niye. Goti Auneme'amoke'mo
Goti agesafi'mo fala kino nehaneya ge'amo
ne'ageya'mofe'mae.

¹¹ Vaya'mogimo mago vekamo'a agesamo
ne'afiya kava'amo no'agaya'monanafa agai'a
auneme'amoke'mo ne'age. Ani kava hu'a
vaya'mogimo Goti'a agesamo ne'afiya kava'amo
no'agaya'monanafa agai'a Auneme'amoke'mo
ne'age.

¹² Lagaemo Goti'a fiku laha maeno lami'niya
ya'mo agesunafe'mo ma mopafi vaya'ai
apaune'apame'mo o'ali'nopa Gotitegati'mo
Auneme'ageke'mo ali'none.

¹³ Lagaemo ma mopafi vaya'mogi magoke
magoke gemo ali'a laya male'naya ge'leti'mo
osuta Goti Auneme'amo'mo magoke
magoke gemo alino nelamino alino laya
male'niya ge'leti'mo nehune. Lagaemo
apaune'apametefe'mo Goti Auneme'amo'mo
alino lami'niya geleti'mo alita apaya ne'malone.

¹⁴ Goti Auneme'amo o'ali'a afa'a ne'maiya
vaya'mogimo Goti Auneme'amo'mo alino
ne'apamiya ge'ae'mo ohapau'nige'a no'afiyi.
Apakaemo, negi nagi ge, hu'a apakesamo

ne'afkiye. Auneme'aletike'mo afi'a aeto hisaya agufa gemo hane'niya'mofe'mo afa'a afi'a aeto osugae.

¹⁵ Afa'a o'afigaya'monanafa Goti Auneme'amo ali'naya vaya'mogige'mo muki ge'amo afi'a ali'a fako hu'a ne'ataya'monanafa afa vaya'mogimo apakaemo afa'a ali'a fako hu'a o'apategae.

¹⁶ Ani kavatefe'mo Goti ge'amo'mo huno'ae'mo, *Ina lagimo Ala kava ne'mo'a agesa ne'afkiye agesamo agete'a afa'a ali'a aya malegae*, huno hu'niye. Ali'a aya malesaya agufa vaya'mo alagi o'mai'naya'monanafa lagaemo Kalaisi aipa agesamo ali'none.

3

Goti ali'ya'amo ne'aliya vaya'aife'mo apava gemo hu'niya gemae

¹ Konaga'nimogitapae, hu'na, Nagaemo Goti Auneme'amo'mo hau'niya kava'mo akame nehaya vaya'aife'mo hapa nepauva agufa gemo hu'na lapa opai'nofa apakufamo'mo hau'niya kava'mo akame nehaya vaya'aife'mo hapa nepauva agufa gemo hu'na lapa pai'nove. Lapakaemo aise afina'mo Kalaisipi'mo mai'netapae'mo nute mafa'negana hutapa mai'nae.

² Lapakaemo alopa vaya'mogi ne'naya agufa ne'ya'mo nesayafe'mo alo osutapa afa'a mai'nage'nae'mo nu'mo lapami'nove. Alo osutapa mai'netapae'mo hemeni'e'mo alo osutapa afa'age'mo mai'nae.

³ Lapakufamo'mo hau'niya kava'mo akame hu'nayanagetapa hemeni'e'mo afa'age'mo

akame nehae. Lapakaitapifi'mo lapaipa kafa hapaegē ge vaige alita fako hutapa alu vaya alu vaya'mo maige hutapa mai'netapae'mo lapakufamo'mo hau'niya kava'mo akame nehutapa ma mopafi vayakana hutapa ne'maiye.

⁴ Mago vaya'amogitapamo Polo vaya'amo mai'none, hutapa huge mago vaya'amogitapamo Apolosi vaya'amo mai'none, hutapa huge hutetapae'mo lapakufamo'mo hau'niya kava'mo akame nehae.

⁵ Polo'namo ina la'namo mai'nogeno Apolosi'a ina la'mo mai'niye. La'agaemo Goti ali'ya'amo ne'alu'a vekala'mo mai'no'agetapae'mo la'agaeteti'mo lapakesa afita fatago hu'nae. Ala kava ne'mo'a la'ami'niya ali'ya'amo ne'alu'ae.

⁶ Nagaemo avina ya'mo hakale male'nogeno'ae'mo Apolosi'a ani'mo laki'niya'monanafa Goti'a alino hageno ate'niye.

⁷ Avina ya'mo nehakaleya veka'e ani'mo nelakiya veka'e'mo ina agufa vekala'mo mai'na'a'monanafa Gotike'mo alino hageno ne'ateya vekamo ala agi vekamo mai'niye.

⁸ Avina ya'mo nehakalaya vaya'e ani'mo nelakiya vaya'mogi'e'mo magoke agufa ali'ya'mo ne'aliyanage'a haiya agufa kava'mo hu'a ali'ya'apimo ne'alisafige'a ani kava hu'a miya'apimo apamete apamete hu'a aligae.

⁹ La'agaemo Goti'e'mo lokaeta'a ali'ya'amo ne'alu'agetapae'mo lapakaemo Goti hoyagana hutapa maige no'agana hutapa maige hutapa mai'nae.

¹⁰ Goti'a fiku naha maeno nami'nige'nae'mo hogoteno ageno alagepa hu'neno no'mo nekiya

vekagana hu'na mai'ne'nae'mo fai'na ate'nova
yate'mo mago alu vaya'mogimo no'mo nekiye.
Muki'amogimo, haiya kava huta no'mo nekupi,
hu'a age'ne'a alagepa hu'a yagai'a atesaya
kava'mo hane'niye.

¹¹ Yesu Kalaisi'a no'mo fai'a ne'ataya yafakana
huno mai'nige'na fai'na ate'novanage'a mago
alu yafate'mo no'mo fai'a atesaya yafa'mo
ohane'niye.

¹² Mago vaya'mogimo goli yafateti'mofi
siluva yafateti'mofi alagepa yafateti'mofi hu'a
alini'e'a fai'na ate'nova yafate'mo no'mo nekiye.
Mago vaya'mogimo yosaleti'mofi hopaleti'mofi
hi'yagofaleti'mofi hu'a alini'e'a no nekiye.

¹³ Kalaisi afina'mo afole aisige'apae'mo haiya
kava hu'a no'mo ki'nisafigeno henaga'amo afole
yate'mo alino afole aino ategaiye. Atamo lesiya
afina'mo muki vaya'ai ali'ya'apimo alino apave
ligiye.

¹⁴ Alini'e'a ki male'nisaya ya'mo
olesige'apae'mo miya'apimo aligae.

¹⁵ Lesiya'mo'mo miya'apimo lageso hisige'a
no'mo ki'naya vaya'mo lageso osu'a afa'a
maigaya'monanafa no'amo nelegeno'ae'mo aeno
akalo paetaleno aune heno u'niya vekagana hu'a
maigae.

¹⁶ Lapakaemo magokepi lokaeta
mai'netapae'mo Goti mono no'amo mai'nageno
Goti Auneme'amo'mo lapakaepi'mo mai'niye,
hutapa o'afi'nafiye.

¹⁷ Mago vekamo'mo Goti mono no'amo heno
halagape vaino atalesigeno'ae'mo Goti'a alino

ago'ya lagauno atalegaiye, Goti mono no'amo aote no'mo hane'niya'mofe'mae. Lapakaemo ani aote mono no'amo mai'nae.

¹⁸ Lapakaitapie'mo humi olapateyo. Lapakaepati'mo mago vekamo'a ma mopafi vaya'mogi afite'a age'naya agufa gemo afiteno'ae'mo, agete'na afi'nova vekamo mai'nove, huno agesamo ne'afisiyana geteno afi'niya ge'amo ataleteno, negi vekamo mai'nove, huno hino. Huno hisiyana lama gele'mo geteno afi'niya vekamo hamalegaiye.

¹⁹ Ma mopafi vaya'mogi afite'a age'naya kava'mo Goti aulagale'mo negi nagi kava'mo hane'niye. Ani kavatefe'mo Goti mukufi gemo'mo, *Afite'a age'naya vaya'mogimo avame name kava'mo nehageno'ae'mo Goti'a ane'aifi'mo hegekana huno ne'apatafaiye*, huno hu'niye.

²⁰ Mago'e gemo Goti mukufi'mo hane'niya gemo'mo huno'ae'mo, *Ala kava ne'mo'a afite'a age'naya vaya'mogi apakesa ne'afiya kava'mo geteno'ae'mo, afa'a inagufa yane, huno nehiye, huno hu'niye*.

²¹ Hu'niya'mofe'mo lapakaemo vaya'aife'mo amuse osiyo. Muki ya'e vaya'e'mo lapakaitapi ya'mo hane'niye.

²² Polo'agi Apolosi'agi Pita'agi ma mopagi ofali'a afa'a ne'maiya kavanagi nefaliya kavanagi hemeni afinanagi afole aisiya afinanagi muki ya'mogi huno lapakaitapi vaya'e ya'e'mo hane'niye.

²³ Lapakaemo Kalaisi vaya'amo mai'nageno Kalaisi'a Goti veka'amo mai'niye.

4

Apa vaya'aife'mo apava gemo hu'niya gemae

¹ Lapakaemo lagafe'mo, Apakaemo Kalaisi ali'ya'amo ne'aliya vaya'mo mai'nae. Ne'yagaiya vaya'mogi ali'ya aepa veka'apimo ya'ale'mo ne'yagaiya kava hu'a apakaemo Goti'a alino fala ki male'niya ge'ale'mo yagai'ne'a ali'a ne'apamiya vaya'mo mai'nae, hutapa lapakesamo afiyo.

² Mago vaya'ai yate'mo yagai'a ne'ataya vaya'mogimo aepa vekamo'a hu'niya gemo afite'apae'mo ali'a o'atale'a alagepa hu'a yagai'a atesaya kava'mo hane'niye.

³ Lapakae'e mago ma mopafi vaya'e'mo hutapae'mo, alagepa ali'ya'mo ne'aliye, hutapa nehisafi hosu ali'ya'mo ne'aliye, hutapa nehisafi alita fako hutapa ne'natesayana ina agufa kava'mo nehae, hu'na nagesa ne'afuve. Inagi nagai'nimo, alagepa ali'ya'mo ne'aluve, hu'na osuge, hosu ali'ya'mo ne'aluve, hu'na osuge hute'na ali'ya'nie'mo ali'na fako hu'na no'atove.

⁴ Nagupi mafa'nemo'mo huno'ae'mo, hosu kava'mo nehane, huno nosiya'monanafa alagepa vekamo mai'nove, hu'na afa'a osuguve. Alino fako huno natesiya vekamo Ala kava neke'mo mai'niye.

⁵ Mai'niya'mofe'mo Goti'a Ala kava ne'mo eminesiya afina'mo lekana pai male'niya'mofe'mo afole o'ai'niyanagi hogotetapa alita fako hutapa o'apateyo. Agaemo emineno'ae'mo hanipi'mo hu'a fala nekiya kava'e apaipa nekaliya kava'api'e'mo ha

le'yategamo alino afole aino ategaiye. Ani afina'mo Goti'a muki vaya'mogimo ali'ya'apimo ali'naya yatefe'mo, alagepa ali'ya'mo ali'nae, huno hapa paitesige'apae'mo apamete apamete hu'a hetama'apimo aligae.

⁶ Konaga'nimogitapae, hu'na, Lapa maesuvafe'mo muki mani gemo nagai'ni'e Apolosi'efe'mo la'ava gemo hu'na avo kae male'nove. Tisa vaya'aife'mo lapakesamo ne'afitapae'mo Goti mukufi'mo avo kae male'niya gemo ataletapa aeta o'agasesayafe'mo mani agufa la'ava ge gemo hu'na avo kae male'nove. Himu'namu gemo nehutapa mago tisa vekamo agi'ale'mo alita asaga hutapa ategi mago tisa vekamo agi'ale'mo alita afepi ategi hisaya agufa gemo osiyo.

⁷ Ina la'mo lapakaefe'mo, hogote vaya'mo mai'nae, huno huteno lekana paino lapate'niye. Goti'a na agufa yatapimo alino olapami'niye. Gotitegati'mo muki ya'amo ago ali'naya'mofe'mo na kava hidgetapae'mo Gotitegati'mo o'ali'naesina agufa yafe'mo amuse nehae.

Polo'a ge hapaaugekana agufa gemo huno hapa pai'niya gemae

⁸ Nahau'nimogitapae, hu'na, muki ya'mo alisuna afina'mo afole o'ai'niya'monanafa lapakaemo hogotetapa ago alitapa havai te'nae. Malage hutapa kagemi ya'apimo hane'niya yahauve vayakana hutapa alita hamale'nae. Vaehae, hu'na, lapakae'e'mo magokepi ohamale'nona'monanafa hogote

kini vayakana hutapa hamale'nae. Lapakaemo hogote kini vaya'mo maisayafe'mo nahau'niye. Lapakaemo lama ge kini vaya'mo maisageta lagaemo kini vaya'mo hamaleteta lapakae'e'mo magokepi lokaeta maigune.

⁹ Goti'a apa vaya'amogitae'mo, henaga vaya'mo mai'nae, huno alino apave li'niye, hu'na nagesamo ne'afuve. Lagaemo agoti hu'a apatete'apae'mo vaya'ai apaulagale'mo faligae, hu'a hu'nage'a mai'naya vayakana huta ne'maune. Goti'a alino afole aino late'nigeta ma mopafi vaya'ai apaulagale'e' enisole vaya'ai apaulagale'e'mo mago so'mo nehaya agufa kavakana huta mai'nonage'apae'mo aulu lahae'a nelagae.

¹⁰ Lagaemo Kalaisitefe'mo ne'maunage'apae'mo negi vaya'mo mai'nae, hu'a nehaya'monanafa lapakaemo Kalaisipi'mo mai'netapae'mo agetetapa afi'naya vaya'mo mai'nae. Lokiya no'vauna vaya'mo mai'nona'monanafa ago lokiya ne'veiya vaya'mo mai'nae. Vaehae, nahau'nimogitapae, hu'na, Ala lapakimo nelapamiya'monanafa lagaefe'mo, ina agufa vaya'mo mai'nae, hu'a nehae.

¹¹ Laga tege anife'mo lahauge hosu kukenamo alita vaige huta maime maime eta hemeni'e'mo ani kava huta ne'maune. Lamagige lamagige hu'a ne'maigeno'ae'mo notimo ohane'nigeta nata vaya'mo mai'none.

¹² Ne'yatimo nesuna ya'mo alisunafe'mo lokiya ali'ya'mo ne'alune. Hu'a faipa hu'a nelatagetae'mo, Goti'a lapa maeno, huta nehune. Apaini hu'a nelatagetae'mo afa'a ne'maune.

13 Lagaefe'mo, hosu kava'mo nehae, hu'a nehagetae'mo falu fala gemo huta aeta atagaina huta hapa nepaune. Lagaemo atupa ya'mo alini'u'a yaga au'a ne'atalaya yakana huta mai'neta o'ani'ya yakana huta maime maime eta hemeni'e'mo ani kava huta ne'maune.

14 Lapavagage hisiyafe'mo mani avo'mo nokaova'monanafa nahau nayamopafi'mo nahau'niya mafa'ne'nimo mai'naya'mofe'mo alagepa hutapa afisayafe'mo ehetapiye, hu'na mani avo'mo nekaove.

15 Teni tauseni'a tisa vaya'mogi Kalaisipi'mo yagai'a nelapataya tisa vaya'mo mai'nisaya'mo'mo afotapimo'mo magoke'age'mo mai'niye. Nagaemo Kalaisife'mo alagepa faigoko ge'aleti'mo mafa'ne'nimo ali'na lapatete'na Kalaisi Yesupi'mo afotapimo'namo mai'nove.

16 Mai'nova'mofe'mo lapao ke he'nae'mo nehuva kava'mo nagetetapae'mo akame hutapa hiyo.

17 Lapakaemo ani kava'mo hisayafe'mo Timoti'a nahau nayamopafi'mo nahau'niya mafa'ne'nimo ali'na ate'novanageno lapakaetegamo ugiye. Agaemo Ala kava nepi'mo mai'neno'ae'mo o'ataleno alagepa ali'ya'mo ne'aliye. Agaemo Kalaisi Yesupi'mo mai'ne'na nehuva kavafe'mo nava gemo huno lapaipa lapakesamo alino he tino lapategaiye. Nagaemo mani kavafe'mo muki haopalega siosi'ale siosi'ale'mo mai'naya vaya'mo ali'na apaya ne'malove.

18 Lapakaepati'mo mago vaya'amogimo

hu'apae'mo, Polo'a lagaetegamo o'megaiye, hu'a nehu'a himu'namu gemo nehaya'monanafa.

¹⁹ Ala kava ne'mo'a hau'nisiyana aise afina'mo utesige'na lapakaetegamo afa'a uguve. U'na ava'yi nehu'nae'mo himu'namu gemo nehaya ge'age'mo o'afiguva'monanafa Goti lokiya'amo apaipafi'mo afole ai'nifi, hu'na agegauve.

²⁰ Goti'a ani vaya'ai apaipafi'mo yagaino ne'apatesiya'mo'mo ge'ageke'mo osu'a Goti lokiya'aleti'e'mo alagepa kava'mo hugae.

²¹ Nagaemo kayo'mo alini'na visufi nahau nayamopafi'mo nahau'ninage'na yuna naipamo alini'na visufigi na agufa kavafe'mo lapau'niye.

5

Siosi vekamo'a kumai kava'mo hu'niya kavafe'mo hu'niya gemae

¹ Mago vaya'mogimo lapakaepati'mo kumai kavafe'mo faigoko gemo nagaetegamo huli'a e'nae. Mago vekamo'a afo'amo a'mo ali'niye, hu'a hu'nae. Ani agufa kumai kavafe'mo ma mopafi vaya'mogi, nosuna kavane, hu'a nehae.

² Haiya kava hidgetapa lapakitapile'mo alitapa asaga hutapa nelapatae. Himu'namu kava'mo osutapa lusi kava hutapa yulagefa ne'aitapa ani vekamo alita hafaita malaga atalesaya kava'mo hane'niye.

³ Lapakae'e'mo lokae'na o'mai'nova'monanafa naune'name'amo'mo lapakae'e'mo magokepi lokae'na mai'nige'na lapakae'e'mo magokepi lokae'na mai'negekana hu'na Ala kava ne'mo

Yesu Kalaisi agi'aleti'mo hosu kava'alefe'mo ali'na fako hu'na ne'atove.

4.5 Alita anupa hutapa mai'nisage'nae'mo naune'name'amo lapakae'e'mo magokepi lokaeno mai'nisigetapa Ala kava ne'mo Yesu Kalaisi himamu'aleti'mo ani vekamo alitapa Satani ayapi'mo ateyo. Satani'a kayo'mo amisigeno'ae'mo agufamo'mo hau'niya kava'amo hano hisigeno Ala kava ne'mo Yesu afina'mo Goti'a ani vekamo auneme'amo alino katino atesiyafe'mo alitapa Satani ayapi'mo ateyo.

6 Lapakitapile'mo alita asaga hutapa nelapataya kava'mo alagi alagepa kava'mo nosae. Peleti maya falaovafi'mo aise ya'atomo ali'a atageno uneno huno muki falaovamo alino ko sino ne'ate, hutapa o'afi'nafiye.

7 Hosu kava'mo'a alino ko sino ne'ateya agufa yakana huno hane'niyanagi alita ataletetapa saufa peleti mayamo ko nosiya peleti mayagana hutapa mai'netapa lapaote maiyo. Lapaote vaya'mo mai'naya'mofe'mae. Kalaisi'a hopa afina'mo Pasova sipisipitigana huno mai'neno'ae'mo ofalini kavatefe'mo agai'a agufa'amo lagaetefe'mo Goti'mo ami'niya'mofe'mo hosu kavatapimo alitapa ataleyo.

8 Hopa afina kava'mo hisunafe'mo hosu kava'mo osuge hanageke ya'mo alita o'apamige huteta ani kava huta atafa peleti mayamo alino ko sino ne'ateya peleti mayamo alita atalegetao. Yaveyave laipamo ali'neta lama gemo huteta ani kava huta ko nosiya peleti mayamo alita hopa

afina kava'mo higetao.

⁹ Hogote'na avo kae'na lapami'nae'mo, kumai kava'mo nehisaya vaya'e'mo magokepi lokaetapa o'maiyo, hu'na avo'mo ago kae'na lapami'nove.

¹⁰ Nagaemo ma mopafi vaya'aife'mo nagesamo o'afi'nofa siosi vaya'aifeke'mo nagesamo afite'na ani avo'mo kae'nove. Ma mopafi vaya-pati'mo kumai kava'mo nehaya vayanagi mago'e ya'mo alisayafe'mo hapa'ye nehiya vayanagi kumaya ne'aliya vayanagi aigofe goti'apimogife'mo mono nehaya vayanagi hu'a mai'naya'mofe'mo apakae'e'mo magokepi lokaeta o'maita laote maisuna ka'mo ohane'niye.

¹¹ Hemenimo avo'mo kae'nae'mo, Kalisitini konagamo mai'none, hu'a nehaya vaya'mogi kumai kava'mo nehami hapa'ye nehami aigofe goti'apimogife'mo mono nehami hu'a faipa hu'a ne'apatafi ani'mo nete'a negi nagi kava'mo nehami koli ya'mo ali'a ne'apami'a kumaya ne'alifi hu'a ne'maiya vaya'e'mo magokepi lokaetapa o'maiyo. Ani agufa vaya'e'mo magokepi lokaeta mai'netapa ne'ya'mo o'neyo.

¹²⁻¹³ Malaga vaya'mo ali'na fako hu'na apatesuva agufa ali'ya'nimo ohane'niye. Goti'a alino fako huno apategaiya'monanafa lapakaemo lapakaitapimo siosifi'mo ne'maiya vaya'mo alita fako hutapa apatesaya kava'mo hane'niya'mofe'mo *Lapakaemo ani hosu vekamo alita malaga hafaitapa ataleyo.*

Goti mafa'nemogimo konaga'apimogi agoti hu'a ne'apataya kavafe'mo hu'niya gemaе

¹ Lapakaepati'mo mago'amogi ge vaite'apae'mo konaga'apimogi agoti hu'a ne'apatae. Haiya kava hutapa lapavagage osigetapa Goti apaote vaya'alegamo apavalelita o'utapa malaga vaya'mo fatago hu'a no'maiya vaya'ai agotile'mo apavalelitapa ne'vae.

² Goti apaote vaya'amogimo muki ma mopafi vaya'mo agoti hu'a apategae, hutapa o'afi'nafiye. Lapakaemo muki ma mopafi vaya'mo agoti hutapa apategaya'mofe'mo aise kava'mo afa'a alita fako osugafiyi.

³ Lagaemo enisole vaya'mo agoti huta apategaune, hutapa o'afi'nafiye. Ani kava huguna'mofe'mo ma mopafi kava'mo mago'e huta afa'a alita fako hugune.

⁴ Huguna'mofe'mo ma mopafi kavatefe'mo agoti hutapa apatesayafe'mo hutapae'mo na kava higetapa malaga vaya'mo siosifi'mo apaki ohane'niya vaya'mogi agoti gemo ne'afiyategamo apavalelitapa ne'vae.

⁵ Lapakaepati'mo magoke vekamo ageteno afi'niya vekamo'mo konagatapimo kava'amo afa'a alino fako huno atesiya vekamo o'mai'nifiye. Lapavagage hino.

⁶ Vaehae, lapakaemo afa'a alita api aita no'apataya'monanafa apakesa afi'a fatago nosaya vaya'aitegamo apavalelitapa ne'vae.

⁷ Lapakaitapimo agoti hutapa nelapataya'mofe'mo agotimo aeta ne'agasesafi no'agasesafigeno Satani'mo ago aeno

lapakase'niye. Lapakaetegamo hosu kava nehisagetapae'mo afa'a maisayana kanale hugiye. Lapakae ya'mo kumaya'mo ne'alisagetapa afa'a maisayana kanale hugiye.

⁸ Kanale hugiya'monanafa agoti hutapa ne'apataya'mofe'mo konagatapimogitegamo hosu kava'mo nehae. Lapakaemo lapakaitapi konagatapimogi ya'mo kumaya'mo ne'aliye.

⁹ Hosu kava'mo nehaya vaya'mogimo Goti'a yagaino ne'apateya kote'mo fale'a hai'a o'maigae, hutapa o'afi'nafiye. Lapakaitapie'mo humi olapateyo. Kumai kava'mo nehaya vaya'mofi aigofe goti'apimogi apakame nehaya vaya'mofi alu vaya'ai a'nemo apayate ne'aliya vaya'mofi vemogi a'negana hu'a kumai kava'mo nehaya vaya'mofi negafo negafo hu'a magokepi lokae'a ne'maiya kava'mo'a kumai kava'mo hugekana agufa kava'mo nehaya vaya'mofi

¹⁰ kumaya'mo ne'aliya vaya'mofi hapa'ye nehiya vaya'mofi ani'mo ne'ne'a negi nagi gemo nehaya vaya'mofi hu'a faipa hu'a ne'apataya vaya'mofi koli ya'mo ali'a ne'apam'i'a kumaya'mo ne'aliya vaya'mogimofi hu'a Goti'a yagaino ne'apateya kote'mo fale'a hai'a o'maigae.

¹¹ Hogotetapa mago'amogitapamo ani agufa vaya'mo mai'nae. Mai'naya'monanafa Kalaisi'a aeno kalo paeno lapate'nigeno Goti Auneme'amo'mo lapavaleno alino lapaote lapate'nigeno Goti'a Ala kava netimo Yesu Kalaisi agi'leti'e Auneme'leti'e'mo, naulagale'mo fatago vaya'mo mai'nae, huno lapa pai'niye.

Kumai kavafe'mo ava gemo hu'niya gemae

¹² Lapakaemo, Muki kava'ae'mo afa'a hisuna kava'age'mo hane'niye, hutapa nehaya'monanafa he, lapakaemo afa'a hugaya'monanafa muki ani hisaya kava'amo'mo alagi lapa o'maesiya agufa kava'mo hane'niye. Muki kava'amo afa'a huguva'monanafa fiku yanageno hosu kava'mo'a yagaino nategaiye, hu'na nehuve.

¹³ Lapakaemo, Ne'ya'mo lagupamo ya'mo hane'nigeno lagupamo'mo ne'ya'mo ne'ne, hutapa nehaya'monanafa Goti'a ne'ya'e vaya'ai apakupa'e'mo alagi alino hano huno atalegaiye. Goti'a kumai kava'mo hisunafe'mo lagufamo alo huno olate'nifa Ala kava netefefe'mo alo huno lateteno Ala kava ne'mo'a lagufale'mo yagaino latesiyafe'mo alo huno late'niye.

¹⁴ Goti'a Ala kava ne'mo alino he tino ate'niya kava huno himamu'leti'mo lagae'e'mo alino he tino lategaiye.

¹⁵ Lapakufamo Kalaisi agufafi alu ya alu ya'amo hane'niye, hutapa o'afi'nafiye. Hane'niya'mofe'mo Kalaisi agufafi hane'niya ya'amo ali'na kumai a kanomo agufa'e'mo magokepi lokae'na atesufiye. Ha'ao, alagi atalegeno hano hino.

¹⁶ Mago vekamo'a kumai a kano'e'mo magokepi lokaeno havaesiya'mo'mo magoke anakufage'mo alino hamalegaiye, hutapa o'afi'nafiye. Ani kavatefe'mo Goti mukufi gemo'mo huno'ae'mo, *lole kanola'moganimo magoke anakufage'mo alino hamalegaiye*, huno hu'niye.

17 Hu'niya'monanafa vaya'mogimo e'a Ala kava ne'e'mo magokepi lokae'a maisaya'mo'mo agae'e'mo magoke anaune'aname'mo alino hamalegaiye.

18 Kumai kava'mo hisayategati'mo ataletapa lapaune heyo. Mago alu hosu kava'amo amega apakufaleti'mo nehaya'monanafa kumai kava'mo nehaya vaya'mogimo apakai'api apakufamo alagi ali'a hosu hu'a ne'atae.

19-20 Lapakufamo aote Auneme'amo mono no'amo hane'niye, hutapa o'afi'nafiye. Goti'a Auneme'amo ago alino lapami'nigeno lapaipafi'mo ne'maiye. Lapakufamo lapakaitapi ya'mo ohane'nifa Goti'a ago miya faino lapate'nigeno agai'a ya'mo hane'niya'mofe'mo lapakufaleti'mo Goti agi'aleke'mo alita asaga hutapa ateyo.

7

Vele'mo maige a'mo alige hisaya kavafe'mo hu'niya gemae

1 Hemenimo avo'mo kaeta nafi ge'naya kavafe'mo lapa paigesuve. Vemogimo a'mo o'ali'a afa maisaya kava'mo kanale kava'mo hane'niye.

2 Hane'niya'monanafa kumai kava'mo lusi kava huno afole ne'aiya'mofe'mo muki magoke magoke vemogimo apakai'api a'apige'mo alisage'a muki magoke magoke a'nemogimo apakai'api anau'apimogiteke'mo maisage'a hisaya kava'mo hane'niye.

³ Vemogimo apakufamo a'ne'apimo apamisayafe'mo ka o'akani'a afa'a apamisaya kava'mo hane'niye. Ani kava hu'a a'nemogimo apakufamo anau'apimogi apamisayafe'mo ka o'akani'a afa'a apamisaya kava'mo hane'niye.

⁴ A'nemogimo apakai'api apakufale'mo yagai'a o'apategafa anau'apimogige'mo yagai'a apategae. Ani kava hu'a vemogimo apakai'api apakufale'mo yagai'a o'apategafa a'ne'apimogige'mo yagai'a apategae.

⁵ Mago yalavela'moganimo magoke agufa gemo hu'anae'mo, la'aote la'aote huta'a mai'neta'a ne'ya'mo o'neta'a mosi'neta'ae'mo nunumu'mo hugu'ae, hu'ana husa'ana aise afina'mo anaote anaote hu'ana havae'n'e'anae'mo nunumu hute'anae'mo halate magokepi lokae'ana havaea'ae. Lapakufale'mo alagepa hutapa yagaitapa olapatesageno Satani'a humi lapateteno lapayate'mo aligiyanganagi magokepi'mo lokaetapa havaeoyo.

⁶ Vele'mo maiyo, hu'na huge a'mo aliyo, hu'na huge nehuva gemo ke'aepa gemo nosuva'monanafa ani kava'mo afa'a hugae, hu'na nehuve.

⁷ Nagaemo mai'nova kava hu'a muki vaya'mo maisayafe'mo nahau'niye. Nahau'niya'monanafa Goti'a alu kava alu kava'mo hu'a maisaya agufa lokiya'amo alino magoke magoke vaya'mo fiku apamite apamite huno apami'niye.

⁸ Nagaemo vele'mo o'mai'naya a'nemogitapaenagi a'mo o'ali'naya vemogita-paenagi kogu a'ne'aifenagi hu'na hemenimo

lapa pai'nae'mo, ne'mauva kava hutapa lapaote lapaote hutapa maisaya kava'mo kanale kava'mo hane'niye, hu'na lapa nepauve.

⁹ Lapa nepauva'monanafa lapakufale'mo afa'a yagaitapa olapatesayana vele'mo maige a'mo alige hutapa maiyo fiku yanageno lapa'ye hugiyanagi.

¹⁰ Nagaemo vele'mo mai'naya a'ne anaga'mogitapa'e a'mo ali'naya ve anaga'mogitapa'efe'mo lapa pai'nae'mo, A'nemogitapae, hu'na, anautapimogimo apataletapa o'viyo.

¹¹ A'nemogimo anau'apimogimo apatale'a visayana u'a alu vele'mo o'mai'a afa'a maiyo. Afa'a maisayafe'mo ohapau'nisiyana halate e'a anau'apimogi'e'mo magokepi lokae'a maiyo. Anau'apimogitapae, hu'na, a'netapimo hapa faitapa o'apataleyo. Nagai'nimo mani gemo nosuva'monanafa Ala kava ne'mo'a hu male'niye.

¹² Nagaemo hapa opai'nova vaya'aife'mo hapa paigesuve. Ala kava ne'mo'a hiyo, huno osu'nifa nagai'nimo lapa pai'nae'mo, Mago konagatimo'a a'amo'mo agesa afino fatago osu'nisiyana a'a'e'mo magokepi lokae'ana maisa'afe'mo hau'nisiya'mo'mo ha faino o'atalesiya kava'mo hane'niye.

¹³ Mago a kanomo'a anau'amo'mo agesa afino fatago osu'nisiyana anau'amo'e'mo magokepi lokae'ana maisa'afe'mo hau'nisiya'mo'mo ataleno o'visiya kava'mo hane'niye.

¹⁴ Apakesa afi'a fatago nehaya a'nemogimo

apakesa afi'a fatago osu'naya anau'apimogi Goti'a hapa maesiyafe'mo ma mopafi vayapati'mo apavale'a apaote apate'nage'a mai'nae. Ani kava hu'a apakesa afi'a fatago nehaya anau'apimogimo apakesa afi'a fatago osu'naya a'ne'apimo Goti'a hapa maesiyafe'mo apavale'a apaote apate'nage'a mai'nae. Apavale'a apaote o'apate'naesinana mafa'netapimo malaga mafa'negana hu'a mai'naesina'monanafa mafa'netapimo apaote mafa'nemo mai'nae.

15 Mai'naya'monanafa apakesa afi'a fatago osu'naya vaya'mogimo, lapataleta uta laote'mo maigesune, hu'a hisayana afa'a u'a maigae. Visage'apae'mo apakesa afi'a fatago nehaya ve a'nemogimo kalavusifi'mo o'maigaya'monanafa Goti'a alagepa huta magokepi lokaeta maisunafe'mo keya aeno ge hu'niye.

16 A'nemogitapae, hu'na, lapakaemo, anautimogi'e'mo magokepi lokaeta maisunana apaku-famo alita katita apatesupi, hutapa lapakesamo afiyo. Anau'apimogitapae, hu'na, lapakaemo a'neti'e'mo magokepi lokaeta maisunana apaku-famo alita katita apatesupi, hutapa lapakesamo afiyo.

17 Ala kava ne'mo'a alu kava alu kava'mo hutapa maisayafe'mo lokiya'amo lapamete lapamete huno alino lapami'niyanagi ani kava hutapa maiyo. Goti'a lapakaefe'mo keya aeno ge hu'niya afina'mo haiya kava huta mai'nopi hutapa lapakesamo ne'afitapae'mo ani kava hutapa maiyo. Mani ke'aepa gemo muki siosi'ale

siosi'ale'mo mai'naya vaya'aife'mo ali'na apaya ne'malove.

¹⁸ Goti'a keya aeno ge hu'niya afina'mo Yu vaya'mogitapa lapakufamo ago lagau'a atale'nisayana halate apakufamo lagau'a o'atale'naya vayakana hutapa o'maiyo. Goti'a keya aeno ge hu'niya afina'mo lapakufamo lagau'a o'atale'nisayana lapakufamo olagaiyo.

¹⁹ Lagufamo lagau'a atale'nisafi lagau'a o'atale'nisafi afa'a ina agufa kava'mo hane'niye. Hogote kava'mo hane'niyana Goti ke'aepa ge'amo akame nehuna kava'mo hane'niye.

²⁰ Goti'a keya aeno ge hu'nigetapa eta mai'naya kava hutapa maiyo.

²¹ Goti'a keya aeno ge hu'nigetapae'mo afa vaya'mo mai'netapa afa ali'ya'mo ali'naya vaya'mo mai'nafiye. Kanalene, hutetapa lapausoli osiyo. Osugaya'monanafa hatu maeno lapatesigetapa afa'a maisaya ka'mo hane'nisayana ani kate'mo ne'utapae'mo nofitapimo hatu maetapa ataletapa afa'a maiyo.

²² Ala kava ne'mo kalavusifi'mo mai'ne'a ali'ya'mo ne'aliya vaya'aife'mo keya aeno ge huteno apakupi mafa'nemo hatu maeno apate'nige'a Ala kava ne'mo afa vaya'amo ne'maiye. Kalaisi'a afa'a mai'naya vaya'aife'mo keya aeno ge hutenonofi aeno apate'nige'a nofite'mo mai'ne'a ali'ya'amo ne'aliya vaya'mo mai'nae.

²³ Muki'amogitapae, hu'na, Kalaisi'a alopa miyateti'mo ago miya fai'niyanagi ma mopafi vaya'ai kalavusifi'mo lapakupi mafa'nemo o'maino.

²⁴ Konaga'nimogitapae, hu'na, Goti'a keya

aeno ge hu'nigetapa eta mai'naya kava hutapa
 Goti'e'mo magokepi'mo lokaeta maime maime
 viyo.

*A'mo o'alige vele'mo o'maige hu'naya
 vaya'aife'mo hu'niya gemae*

²⁵ A'mo o'alige vele'mo o'maige hu'naya
 kavafe'mo ge hutapa nafi ge'nae. Vele'mo
 o'maige a'mo o'alige hu'naya vaya'aife'mo
 Ala kava netegati'mo mani ke'aepa gemo
 o'ali'nova'monanafa Goti'a hau huno nate'niya
 kavateti'mo lama gemo nehuva vekamo
 mai'ne'nae'mo nagesamo afite'nae'mo lapa
 nepauve.

²⁶ Hemenimo kana alisuna afina'mo
 afole aisiyafe'mo nehiya'mofe'mo nagesamo
 afi'nae'mo, haiya kava hutapa mai'nisafi ani
 kavake'mo hutapa maiyo.

²⁷ Vele'mo mai'nisayana apataletapa o'viyo.
 A'mo ali'nisayana hapa faitapa o'apataleyo.
 A'mo o'ali'nisayana a'mo o'alitapa afa'a maiyo.

²⁸ Mani gemo huva'monanafa a'mo
 alisayana hosu kava'mo afa'a osugae. Mago
 ve'e'mo magokepi lokae'a ohavae'nisaya
 a'mafa'nemogimo vele'mo maisayana hosu
 kava'mo osugae. Vele'mo maige a'mo
 alige hu'a mai'nisaya vaya'mogi ma mopafi
 mai'ne'apae'mo hanageke ya'mo aligae. Faitapa
 kasalo paesayafe'mo nahau'nige'nae'mo mani
 gemo lapa nepauve.

²⁹ Konaga'nimogitapae, hu'na, Ge'nimo
 aepa'amo hane'niyana kanatimo aupa afina'mo
 hane'niye. Hemeni afinateti'mo a'mo ali'nisaya

vaya'mogimo a'apie'mo apakesa ala'amo o'afi'a a'mo o'ali'naya vayakana hu'a maime maime visaya kava'mo hane'niye.

³⁰ Ma mopafi kavafe'mo yulagefa ne'aisaya vaya'mogimo yulagefa no'aiya vayakana hu'a maime maime visaya kava'mo hane'niye. Ma mopafi kavafe'mo apamogaga ne'aisaya vaya'mogimo apamogaga no'aiya vayakana hu'a maisaya kava'mo hane'niye. Miya fai'a ali'nisaya vaya'mogimo miya fai'a o'ali'naya vayakana hu'a maisaya kava'mo hane'niye.

³¹ Ma mopafi kagemi yatefe'mo ali'ya ne'alisa ya vaya'mogimo ma mopafi yafeke'mo apakesamo afite'a atafau'a alagi hu'a o'maisaya kava'mo hane'niye. Ma mopa'e ma mopafi kava'e'mo alagi ago hano husiyafe'mo hogo nehiye.

³² Lapausoli osutapa afa'a maisayafe'mo na-hau'niye. A'mo o'ali'naya vaya'mogimo Ala kava ne'mo ali'ya'alefe'mo, Ala kava ne'mo'a amuse huno latesiyafe'mo na kava hugune, hu'a apakesamo ne'afiye.

³³ Ne'afiya'monanafa a'mo ali'naya vaya'mogimo a'ne'apimogimo amuse hu'a apatesayafe'mo hapau'nige'apae'mo ma mopafi yafeke'mo apakesamo ne'afiye.

³⁴ Ani kava hu'a mai'ne'apae'mo lole apakesamo ne'afiye. Vele'mo o'mai'naya a'mafa'nemogimo Ala kava ne'mo ali'ya'alefe'mo apakesamo ne'afiye. Apakaemo apakufa'e apaune'apame'e'mo amite'a agaetefe'mo e'a apaote maisayafe'mo

hapau'niya'monanafa   vele'mo   mai'naya
 a'nemogimo ma mopafi kavafeke'mo apakesamo
 afite'apae'mo   anau'apimogi   amuse   hu'a
 apatesayafe'mo   na   kava   hugune,   hu'a
 apakesamo ne'afiye.

³⁵ Mani gemo hu'na lapatafau'na lapatesu-
 vafe'mo nosufa lapa maesuvafeke'mo nehuve.
 Lapakaemo Ala kava ne'mo ali'ya'alefe'mo
 lole lapakesamo o'affitapa atafautapa alagi
 hisayafeke'mo nahau'niye.

³⁶ Afo'apimogitapae, hu'na, a'mafa'netapimo
 kosite'apae'mo vele'mo u'na maigesuve, hu'a ne-
 hisagetapae'mo ha'ao, hu'na hisuvana agaeteg-
 amo hosu gemo huguve, hutapa hisayana ha-
 pau'nisiya kava'mo afa'a hugae. Kanalenageno
 vele'mo uno maisiya kava'mo hosu kava'mo
 ohane'niye.

³⁷ Ohane'niya'monanafa mago'amogitapamo
 lokiya lapakesamo afitapae'mo, vele'mo
 u'a o'maigae, hutapa hisage'apae'mo
 a'mafa'netapimogi vele'mo maigesuve, hu'a
 osisagetapa apavaletapa o'apamisayana kanale
 kava'mo hane'niye.

³⁸ Afo'apimogimo apavale'a apamisaya
 kava'mo kanale kava'mo hane'niya'monanafa
 Afo'apimogimo apavale'a o'apamisaya
 kava'mo'a aeno agase'niya kava'mo hane'niye.

³⁹ Inagi mago a kanomo'mo anau'amo'mo
 ofalino afa'a mai'niya afina'mo atafauno alagi
 huno mai'niye. Anau'amo'mo falisigeno'ae'mo
 hatu maeno atesigeno uno hau'nisiya vele'mo
 afa'a maigiya'monanafa Kalisitini vekaleke'mo

maino.

⁴⁰ Vele'mo uno maigiy'a'monanafa vele'mo uno o'maino afa'a maisiyana mago'e huno amogaga aigiye, hu'na nagesamo ne'afuve. Nagae'e'mo Goti Auneme'amo ali'nove, hu'na nagesamo ne'afuve.

8

Aigofe goti'apimogimo ne'apamiya ofalinimo ali'a ne'naya kavafe'mo hu'niya gemae

¹ Hemenimo aigofe goti'apimogimo afu ame'amo ali'a ofalinimo ne'apamiya kavafe'mo avo kaegesuve. Lapakaemo, Muki'amogitamo afi'none, hutapa nehaya gemo lama gemo nehae. Afite'a age'naya kava'mo'a ala vaya'mo mai'none, hu'a nehaya agufa himu'namu kava'mo alino afole aino ne'ateya'monanafa hapau apayamopafi'mo nehapaiya kava'mo'a alino lokiya vaino ne'apate.

² Afi'none, hu'a nehaya vaya'mogimo magoke alagepa gemo alagi o'afi'nae.

³ O'afi'naya'monanafa Gotife'mo hapau apayamopafi'mo nehapaiya vaya'mo apakeno aeto huteno'ae'mo vaya'nimo mai'nae, huno nehiye.

⁴ Nehiya'mofe'mo aigofe goti'apimogimo afu ame'amo ali'a ne'apamiya ofalinimo nesupi o'nesupi ani kavafe'mo avo kaegesuve. Aigofe goti'apimogimo ma mopafi ina agufa ya'mo hane'nigeno magoke Goti'a agai'age'mo mai'niyana mago alu gotigimo alagi o'mai'nae, huta ago afi'none.

5 Vaya'mogimo apaki ae'apae'mo, gotitimogitapae, hu'a apaki ne'aya goti'apimogimo ma mopafi mai'nisafi koku'napi'mo mai'nisafi hu'a mai'nisayana asole aigofe goti'apimogi maige asole aigofe ala kava vaya'apimo maige hu'a mai'nae.

6 Mai'naya'monanafa ago afiteta age'nonana magoke Goti'a afotimo'mo mai'niye. Agaemo muki ya'mo aepa vekamo mai'nigeta agaetefe'mo afa'a mai'none. Ani kava huno magoke Ala kava netimo mai'niye. Agaemo Yesu Kalaisi'a mai'nigeno Goti'a agaeteti'mo muki ya'amo alo hu male'niye. Lagaemo agaeteti'mo afa'a maisuna ya'mo aliteta mai'none.

7 Mai'nona'monanafa muki vaya'mogimo mani lama gemo alagi o'afi'nae. Mago vaya'mogimo yatala afina'mo aigofe goti'apimogife'mo mono hu'naya'mofe'mo hemenimo ofalini ne'apamiya ame'amo ali'a ne'ne'apae'mo, aigofe gotigimo apami'naya ofalinimo alita ne'netae'mo hosu kava'mo nehune, hu'a apakesamo afigae. Yu'ilaga veka'apimo'a alagepa huno o'afi'niya'mofe'mo ofalini ame'amo ali'a ne'ne'apae'mo yu'ilaga veka'apimo ali'a hosu hu'a ne'atae.

8 Ne'ataya'monanafa ne'ya'mo ne'nisupi o'ne'nisupigeno Goti'a ani kavatefe'mo amuse huno olategaiye. Ofalini afu ame'amo o'nesunana mago'e huta hosu kava'mo huta o'maigune. Ofalini ame'amo nesunana mago'e huta alagepa kava'mo huta o'maigune.

9 O'maiguna'mofe'mo alagepa hutapa kava yagaiyo. Hosu kavanagetapa kalavusifi'mo

o'maitapa afa'a mai'netapae'mo negaune,
hutapa nehaya kava'mo'a lokiya o'vei'naya
vaya'mo apaiyafi'mo hapaesige'apae'mo hosu
kavapi'mo asagau'a aigae.

¹⁰ Mago alagepa huno o'afi'niyi vekamo'a
lapakesiyana age'naya vaya'mogitapamo
aigofe goti'apimogi mono nopi'mo mai'netapa
ne'ya'mo ne'nesageno nelapakeno'ae'mo,
aigofe goti'apimogi apami'naya ofalinimo afa'a
negauve, huno agesamo afigiye.

¹¹ Alagepa hutapa age'naya kavateti'mo
alagepa huno o'afi'niyi konagatimotefe'mo
Kalaisi'a falino ate'niyi konagatimo'mo
neteno'ae'mo alagi lageso hugiye.

¹² Lapakaemo konagatapimogi yu'ilaga
veka'apimo alita hosu hutapa atetetapa
apakaetegamo hosu kava'mo nehutapae'mo
Kalaisitega'e'mo ani hosu kava'mo nehae.

¹³ Nehaya'mofe'mo afu ame'amo
ne'novanageno konaga'nimo'mo hosu kava'mo
hisige'nae'mo halate afu ame'amo alagi
o'negauve. Hosu kavapi'mo asagauno
o'aisiyafe'mo afu ame'amo o'negauve.

9

*Polo'a muki kava'amo hisuva himamu'nimo
hane'niya'monanafa nosuvanagi nakame hiyo,
huno hu'niya gemae*

¹ Nagaemo apa vekamo mai'nove.
Kalavusifi'mo o'mai'ne'na muki kava'amo afa'a
hisuva kava'mo hane'niye. Nagaemo Ala kava
netimo Yesu'mo naulagafati'mo ago age'nove.

Ala kava neteti'mo ali'ya'mo ali'nogetapae'mo lapakaemo alagamo aegekana hutapa ae'nae.

² Mago vaya'mogimo nagaefe'mo, apa vekamo o'mai'niye, hu'a nehaya'monanafa ali'ya'nileti'mo Goti mafa'ne'amo ago hamale'naya'mofe'mo Goti apa veka'amo mai'niye hutapa afa'a hugae. Lapakaetegamo u'na apa ali'ya'nimo ali'nogetapae'mo Goti mafa'ne'amo hamale'nage'a mago vaya'mogi lapake'nayanage'a Polo apa ali'ya'amo mai'nae, hu'a hugae.

³ Nagenoka hu'a nafi neke'apae'mo maku make hu'a ne'nataya vaya'aife'mo ge hu'na naha mae'na hisuvafe'mo ali'ya'mo ali'noge'apae'mo Kolitiyani vaya'mogi Goti mafa'ne'amo hamale'nae, hu'na nehuve.

⁴ Goti ali'ya'amo ne'aluva'mofe'mo ali'ya'nileti'mo ne'ya'e ani'e'mo lapakaemo fiku namisage'na alisuva himamu'nimo ohane'nifiye.

⁵ Mago Goti apa vaya'amogimogi Ala kava ne'mo agufale agana'amogimogi Pitamogi hu'a Kalisitini hamale'naya a'ne'apimo apavaleli'a ne'vae. Ani kava'mo hisuva himamu'nimo ohane'nifiye.

⁶ Nagae'e Manamasi'e'mo la'agaiti'age'mo ne'ya'mo nesu'a ali'ya aliteta'a afa'a o'atalesu'afiye.

⁷ Haiya ati vaya'mogimo kame nehu'apae'mo apakai'apimo ne'ya'apimo kahauya hu'a ali'a ne'nae. Haiya vaya'mogimo hoyo ne'vai'apae'mo hoyo'apifati'mo ne'ya'mo ali'a no'nae. Haiya vaya'mogimo pulumaka afule'mo yagai'a mai'ne'apae'mo nu'anu'amo no'nae.

8 Ma mopafi kavafe'mo ae'na kalafefa gemo nehuva'monanafa Goti ke'aepa ge'amo'mo mani kavafe'mo magoke agufa gemo hu'niye.

9-10 Mosese'a avo'mo kae male'niya ke'aepa gemo'mo huno'ae'mo, *pulumakamogi apaiyaleti'mo mago ne'ya'mo haleti'ya'amo ae'a nehale'apae'mo o'nesayafe'mo apavayale'mo nofi kitapa o'apateyo, huno hu'niye.* Goti'a pulumaka'aeke'mo agesamo afino hu male'nifi lagae'efe'mo hu'niye. He lagae'efe'mo mani gemo hu'niye. Ai'yu ne'aiya vaya'e hoyafati'mo ne'ya'mo ne'aliya vaya'mogil'e'mo ali'ya'mo ne'ali'apae'mo, mago ne'ya'mo afole aisigeta aligune, hu'a nehu'a agava mai'ne'a apavayagunagu hisayafe'mo avo kae male'niye.

11 Auneme'e avina ya'mo lapakaetegamo ago hakale male'none. Hakale male'nona hoyafati'mo lagufale ya'mo alisunana kanale osugifkiye.

12 Mago mono vaya'mogimo lapakaetegati'mo apakufale ya'mo alisaya himamu'apimo hane'nisiyana lagae'e'mo alisuna himamutimo mago'e huno hane'niye. Fiku alisuna himamutimo hane'niya'monanafa afa'a o'ali'none. Lapakaetegati'mo amega lagufale ya'mo o'alita Kalaisife'mo alagepa faigoko ge'amo lapakaemo afisaya ka'mo o'akanisunafe'mo muki agufa agafa kana ya'mo ali'none.

13 Yu vaya'ai alopa mono nopi'mo ali'ya'mo ne'ali'apae'mo mono nopati'mo ne'ya'apimo ne'aliye, hutapa o'afi'nafiye. Ofalinimo ne'malaya hi'yalamute'mo ali'ya'mo ne'aliya

vaya'mogimo hi'yalamuteti'mo ame'amo ali'a ne'nae, hutapa o'afi'nafiyē.

14 Ani kavatefe'mo Ala kava ne'mo'a, Alagepa faigoko ge'nimo ae'a hakalo hu'a hapa nepaiya vaya'mogi ali'ya'mo ne'aliya'mofe'mo apakufale ya'mo fiku aliyo, huno hu'niye.

15 Hu'niya'monanafa muki ya'mo alisuvafe'mo himamu'nileti'mo afa'a o'ali'nove. Hemenimo lapakaepati'mo mago ya'mo fiku alisuvafe'mo mani avo'mo nokaove. Ali'ya'nileti'mo nagufale ya'mo fiku alisuvafe'mo o'nahau'niyanage'na hogote'na falite'naeke'mae. Ali'ya'nileti'mo nagufale ya'mo no'aluva'mofe'mo amuse nehuve. Fiku yanageno mago vekamo'a amuse nehuva ge'nimo aeno ati kaegaiye.

16 Alagepa faigoko ge'amo ae'na hakalo hu'na hapa nepauva'mofe'mo amuse hisuva kava'mo afa'a ohane'niye. Alagepa faigoko ge'amo ae'na hakalo hu'na hapa paisuvafe'mo Got'i'a kalavusi huno nate'niya'mofe'mo alu kateti'mo afa'a fai'na kasalo pae'na visuva ka'mo alagi ohane'niye. Vaehae, hu'na, alagepa faigoko ge'amo ae'na hakalo hu'na hapa opaisuvana na-gaetegamo hosu kava'mo afole aisige'na alagepa hu'na o'maiguve.

17 Ae'na hakalo hu'na hapa paisuvafe'mo nagai'nimo lekana pai'na nate'novesinana miya'nimo namiyo, hu'na afa'a huvesina'monanafa kalavusifi'mo mai'ne'na ali'ya'ale'mo alino nate'niye.

18 Inagi miya'nimo na agufa ya'mo hane'niye. Miya'nimo no'aluva'monanafa ali'ya'nileti'mo alisuva himamu'nilefe'mo nagufale ya'mo

o'ali'na alagepa faigoko ge'amo fiku afa'a ae'na hakalo hu'na hapa nepauva kavake'mo miya'nimo hane'niye.

19 Nagaemo mago vaya'ai ali'yate'mo o'mai'nofa afa vekamo mai'nova'monanafa asole vaya'mo Gotitegamo apavaleli'na esuvafe'mo muki vaya'ai ali'ya'apimo ne'aluva vekamo mai'nove.

20 Yu vaya'mo apavaleli'na esuvafe'mo Yu vaya'mogimo nehaya kava nehu'na Yu vekagana hu'na mai'nove. Nagaemo ke'aepa gemo afe'alumelagamo ne'maiya vaya'mo apavaleli'na esuvafe'mo ke'aepa gemo afe'alumelagamo ne'maiya vaya'aitegamo u'na ali'ya'mo ne'ali'nae'mo ke'aepa gemo afe'alumelagamo o'mai'nova'monanafa ke'aepa gemo afe'alumelaga vekagana hu'na mai'nove.

21 Ke'aepa gemo o'ali'naya vaya'mo apavaleli'na esuvafe'mo Yu nofi vayapati o'mai'naya vaya'aitegamo u'na ali'ya'mo ne'ali'nae'mo ke'aepa gemo o'ali'niya vekagana hu'na mai'nove. Goti ke'aepa ge'amo amagi'na atalete'na afa'a mai'nove, hu'na nosufa Kalaisi ke'aepa ge'amo afe'alumelagamo mai'nove.

22 Mai'ne'na apavaleli'na esuvafe'mo alagepa hu'a o'afi'naya Goti mafa'ne'aitegamo u'na ali'ya'mo ne'ali'nae'mo apakaekana hu'na mai'nove. Alu kava alu kavateti'mo mago'e vaya'mo apavaleli'na esuvafe'mo alu kava alu kava'mo nehaya vaya'aitegamo u'na ali'ya'mo ne'ali'nae'mo alu kava alu kava'mo nehuve.

23 Alagepa faigoko ge'amo aino atagu faesiyafe'mo mani kava'mo nehuve. Alagepa

faigoko ge'aleti'mo fiku na ha maeno namisiya ya'mo muki vaya'e'mo magokepi alisunafe'mo ani kava hu'na mai'nove.

²⁴ Asole vaya'mogimo nagu nagu hu'a yokalomo nelaya'monanafa magoke vekamo'a aeno apakaseteno male'naya ya'mo ne'aliye. Ani kava hutapa aeta agasetapa hetamatapimo alisayafe'mo nagu nagu hiyo.

²⁵ Muki alu yokalo alu yokalo'amo nelaya vaya'mogimo ae'a apakasesayafe'mo alu kava alu kava'mo nehu'a apakufale'mo yagai'a ne'apatae. Apakaemo kasalisiya ya'mo alisayafe'mo ani agufa kava'mo nehaya'monanafa lagaemo okasalino hanege hanege huno hanesiya hetamatimo alisunafe'mo laya mukiki nehune.

²⁶ Nehuna'mofe'mo nagaemo fiku nagu nagu nosufa magoke api kate'mo aulu he'na age'ne'na nagu nagu hu'na ne'uve. Nayateti'mo siki kavetamo nehu'nae'mo yasimo ne'amagufiye.

²⁷ Ha'ao, nagufamo amagi'na ali'na kanale hu'na atete'na yagai'na ne'atove. Fiku yanage'na vaya'aife'mo alagepa faigoko gemo ae'na hakalo hu'na hapa pai'novanageno alino apaheno natalesige'na hetama'nimo o'aliguve.

10

*Isaleli vaya'aife'mo, ehetapiye, huno hapa
pai'niya gemae*

¹ Konaga'nimogitapae, hu'na, Muki laginago vaya'mogimo Moses'e'a akame hu'a u'naya kavafe'mo lapakesamo afisayafe'mo nahau'niye.

Muki vaya'amogi hiya'mo uneno nehiya hiya'mo afe'alumelaga mai'ne'a akame hu'a u'nae. Akame hu'a u'nageno ani'mo'a folagapi'mo aino akaka vae'nigeno mopamo hau hu'nige'a u'nae.

² Goti'a hiyapi'e anipi'e'mo Mosesetefe'mo faleno apate'nige'apae'mo Mosese'a akame hu'a u'nae.

³ Muki vaya'amogimo magoke agufa ne'ya'mo Goti Auneme'amo'mo alino apami'niya ne'ya'mo ali'a ne'nae.

⁴ Ani kava hu'a magoke agufa ani'mo Goti Auneme'amo'mo alino apami'niya ani'mo magokepi ne'nae. Apakaemo Goti Auneme'amo'mo alino apami'niya ani'mo apakae'e'mo magokepi lokaeno u'niya yafapati'mo emine'niya ani'mo neme neme u'nae. Ani yafa'mo Kalaisi'a mai'niye.

⁵ U'naya'monanafa Goti'a aise vaya'aife'mo amuse huno apatetenno muki asole vaya'aife'mo amuse huno o'apateno ka'me kotegamo ago apamagi'nige'apae'mo apaote apaote hu'a apakufa'amo fali'a kasalime u'nae.

⁶ Ani kava'mo alino lave lisiya aune kava'mo hane'niye. Apakaemo hosu kavafe'mo hapa'ye hu'niya kava huta lagae'e'mo laha'ye osisiyafe'mo mani gemo hu'niye.

⁷ Apakaemo aigofe goti'apimofe'mo mono hu'naya agufa kava'mo osiyo. Goti mukufi gemo'mo ani hosu kavafe'mo, *Vaya'mogimo ne'ya'mo nege ani'mo nege hisayafe'mo mai'ne'apae'mo apaiyamo omo hagesayafe'mo he ti'nae, huno hu'niye.*

8 Apakaepati'mo mago'amogimo kumai kava'mo hu'nageno'ae'mo magoke afina'mo 23 tauseni'a vaya'mo ago apamagi'nige'a fali'nae. Ani agufa kava'mo lagae'e'mo afa'a osigetao.

9 Apakaepati'mo mago'amogimo Ala kava nefe'mo apakesa afi'a fatago osu'naya'mofe'mo amalageka hu'nageno'ae'mo nagalo'yave anaga'mogimo hapae'nage'a fali'nae. Mani agufa kava'mo huta lagae'e'mo Ala kava ne'mo afa'a amalageka osigetao.

10 Apakaepati'mo mago'amogimo alagepa hu'a o'mai'naya'mofe'mo hagalu hagalu hu'a ge ne'nageno'ae'mo vaya'mo ne'apamagiya enisole vekamo'a emineno apamagi'niye.

11 Apakaetegamo afole ai'niya kava'mo'a alino lave lisiya aune kava'mo hane'niya'mofe'mo lagaefe'mo ehetapiye, huno nehiye. Hemenimo ma mopamo ago hano hugefe'mo nehiya afina'mo mai'none.

12 Mai'nona'mofe'mo lapakaemo lokiya vaita he titi mai'none, hutapa lapakesamo ne'afisayana asagauta aigayanagi ehetapiye.

13 Lapakaetegamo aeto aeto agufa lapamalageka hisaya kava'mo'a muki vaya'aitegamo apamalageka nehiya kavake'mo ago afole ai'niye. Goti'a huguve, huno nehiya kava'mo alagi nehiya vekamo mai'niya'mofe'mo lapamalageka hisiya kava'mo'a aeno lapakasesiya ka'mo afa'a valino o'ategaiye. Lapamalageka hisigetapae'mo asagauta o'aitapa he titapa maisayafe'mo faita kasalo paesaya ka'mo afa'a valino lapategaiye.

*Ala kava ne'mo ne'ya'e hosu apaune vaya'ai
ne'ya'e'mo o'nesuna kava'mo hane'niye, huno
hu'niya gemae*

¹⁴ Nahau nayamopafi'mo nahau'niya vaya'mogitapae, ani kavatefe'mo aigofe goti'apimogife'mo mono nehaya kavategati'mo ataletapa lapaune heyo.

¹⁵ Afi'naya vaya'aife'mo hapa nepauva agufa gemo hu'na lapa pai'nae'mo ge'nimo afitetapa lapakaitapige'mo alita fako hutapa lapakesamo afiyo.

¹⁶ Lagaemo Ala kava ne'mo ne'ya'mo ne'sunafe'mo aote kapumo ali'neta Gotife'mo hao ke heta nunumu nehune. Mani kapufi ani'mo Kalaisi kola'amo alita ne'netae'mo afalu afalugana huta ne'none. Ani kava huta peleti mayamo akaya heta ne'netae'mo Kalaisi agufa'amo ne'none.

¹⁷ Magoke peleti mayamo hane'niya kava huta muki'amogita magoke vaya'mo mai'none. Magoke peleti mayafati'mo ne'nona'mofe'mo magoke vaya'mo mai'none.

¹⁸ Isalelinofi vaya'aife'mo lapakesamo afiyo. Sipisipi afumo he'a hi'yalamute'mo male'naya afumo ame'amo ali'a ne'naya vaya'mogimo hi'yalamute'mo hane'niya gotife'mo mono ne-hae.

¹⁹ Ge'nimo aepa'amo na agufa gemo hisuve. Malaga vaya'aife'mo nehuvana aigofe goti'apimogimo ne'apamiya ofalinimo lama ge ya'mo hane'niye hu'na nehufi aigofe goti'apimogimo lama ge ya'mo hane'niye, hu'na nehuve.

20 Ha'ao, afa'a nosuva'monanafa malaga vaya'mogi ofalinimo ali'a Goti'mo no'amifa hosu apaune vaya'mo ali'a ne'apamiye. Lapakaemo mani ofalinimo ame'amo alita netetapae'mo hosu apaune vaya'e'mo magokepi lokaetapa maisayafe'mo o'nahau'niye.

21 Lapakaemo Ala kava ne'mo kapufati ani'e hosu apaune vaya'ai kapufati ani'e'mo afa'a o'nesaya kava'mo hane'niye. Ala kava ne'mo hi'yalamuteti'e hosu apaune vaya'ai hi'yalamuteti'e'mo afa'a o'nesaya kava'mo hane'niye.

22 Lagaeфе'mo Ala kava ne'mo'a aipamo leno latesiyafe'mo alita he tita atesunafe'mo ne-hupiye. Lagae lokiyatimo'a Ala kava ne'mo lokiya'amo aeno agasesifiye.

23 Lapakaemo, muki agufa kava'mo afa'a hisuna kava'age'mo hane'niye, hutapa nehaya'monanafa muki ani hisaya kava'amo'mo alagi laha o'maesiya kava'age'mo hane'niye, hu'na nehuve. Muki kava'amo afa'a hisuna kava'age'mo hane'niye, hutapa nehaya'monanafa ani kava'mo hisuna kava'mo'a lokiya vaino olategaiye.

24 Muki'amogitapamo lapakaitapige'mo alagepa hutapa maisayafeke'mo lapa'ye nehisigetapa kahauya osutapa muki vaya'amo alagepa hu'a maisayafe'mo lapa'ye nehinagetapa kahauya hiyo.

25 Situvapati'mo ame'amo fiku miya faite-tapae'mo yu'ilaga vekatapilefe'mo maketi hu male'nisaya vaya'aife'mo, haiyategati'mo alinita

e'nae, hutapa apafi oketapa fiku afa'a alitapa neyo.

26 Ma mopa'e muki ma mopafi'mo hane'niya ya'e'mo Ala kava ne'mo ya'age'mo hane'niye.

27 Mago apakesa afi'a fatago osu'nisaya vaya'mogimo ge hu'apae'mo, etapa ne'ya'mo alita neyo, hu'a ge hisagetapae'mo utapa nesayafe'mo lapau'nisiyana afa'a utapa lapamisaya ne'ya'mo alita neyo. Yu'ilaga vekatapie'mo lapakesamo afitapae'mo haiyategati'mo alini'a e'nae, hutapa lapakesamo o'afitapa fiku alita neyo.

28 Fiku alita negaya'monanafa mago vekamo'a, mani ame'amo ofalini ame'a hane'niye, huno lapa paisiya ame'amo alitapa o'neyo. Agaefe'mo lapakesamo afige agupi mafa'nelefe'mo lapakesamo afige hutetapae'mo o'neyo. *Ma mopa'e muki ma mopafi'mo hane'niya ya'e'mo Ala kava ne'mo ya'age'mo hane'niye.*

29 Yu'ilaga vekatapie'mo osu'nofa yu'ilaga veka'alefe'mo nehuve. Mani gemo huva'monanafa lapakaemo, na kava hige'apae'mo mani agufa apakesamo ne'afiya'mofe'mo mani ne'ya'mo afa'a o'negaune.

30 Ne'ya'mo ali'netae'mo Gotifeke'mo hao ke heteta nesunana na kava hige'apae'mo hosu kava'mo hu'nae, hu'a hugae, hutapa na ha paigae.

31 Inagi lapakaemo muki kava'mo hisaya afina'mo ne'ya'mo nege ani'mo nege nehutapae'mo Goti agi'aleke'mo alita asaga hisayafeke'mo muki kava'mo hiyo.

³² Yu nofi vayanagi Yu nofi vayapati'mo o'mai'naya vayanagi siosi vaya'mogi huno vai lamino hapaesige'a hosu kavapi'mo asagau'a o'aisayafe'mo lapakesamo afitetapa apaulagale'mo alagepa kava'age'mo hiyo.

³³ Nehuva kava'mo nage'netapae'mo ani kava'mo hiyo. Muki vaya'mo hapa maesuvafe'mo muki kava'amo nehuve. Alagepa hu'na maisuvafe'mo nagesamo no'afufa Goti'a apakufamo alino katino apatesige'a alagepa hu'a maisayafeke'mo nagesamo Ne'afuve.

11

¹ Kalaisi'mo akame nehuva kava hutapa nakame hiyo.

A'nemogimo anau'apimogi apaiyafi'mo maisayafe'mo apakenopale'mo ai'a ati nekaya kavafe'mo hu'niya gemae

² Lapakaemo muki afina'mo nagaefe'mo lapakesamo afitetapa ali'na lapaya malete'na ali'na lapami'nova gemo akame nehaya'mofe'mo lapao ke he'nae'mo, alagepa kava'mo nehae, hu'na nehuve.

³ Nehuva'monanafa mago gemo afisayafe'mo nahau'niye. Goti'a Kalaisi agenopagana huno mai'neno'ae'mo yagaino ne'ate. Kalaisi'a muki Kalisitini ve anaga'ai apakenopagana huno mai'neno yagaino ne'apate. Vemogimo a'ne anaga'ai apakenopagana hu'a mai'ne'apae'mo yagai'a ne'apatae.

⁴ Muki ve anaga'mogimo apakenopale'mo ai'a ati kaeli'ne'a nunumu huge Goti ge'amo ae'a

hakalo hu'a hapa paige nehisayana apakai'apimo apavagage ya'mo ali'a ne'apamiye.

⁵ Muki a'ne anaga'mogimo apakenopale'mo ai'a ati okae'ne'a nunumu huge Goti ge'amo ae'a hakalo hu'a hapa paige nehisayana apakenopamo ali'a hosu hu'a ne'ataya'mofe'mo apavagage hisiya kava'mo hane'niye. Apayoka'mo he'a havavi hu'a atalesayana lusi kava huno apavagage hisiya kava'mo hane'niya kava huno apakenopale'mo ai'a ati nokaesayana apavagage hisiya kava'mo hane'niye.

⁶ A'nemogimo apakenopale'mo ai'a ati okaesayana apayoka'mo he'a havavi hu'a atalesaya kava'mo hane'niye. Apayoka'mo lagau'a atalete'a he'a havavi hu'a atalesayana apavagage hugiya'mofe'mo apakenopale'mo ai'a ati kaelisaya kava'mo hane'niye.

⁷ Vemo Goti aune'amo maige Goti ha le konali ya'amo maige hu'a mai'naya'mofe'mo apakenopale'mo ai'a ati okaesaya kava'mo hane'niya'monanafa a'nemo vemogi ha le konali ya'apimo mai'nae.

⁸ Vemo a'nefati'mo alo osu'nifa a'nege'mo vefati'mo alo hu'niya'mofe'mo vemogi ha le konali ya'apimo a'nemo mai'nae.

⁹ Goti'a ve kanomo'a a kanomo ha maesiyafe'mo alo osu'nifa a kanomoke'mo ve kanomo ha maesiyafe'mo alo hu'niye.

¹⁰ Hu'niya'mofe'mo enisole vaya'mogimo apakete'apae'mo, anau'apimogi ge'apimo afe'alumelaga ne'maiye, hu'a hisayafe'mo a'nemogimo apakenopale'mo ai'a ati kae'a alisaya kava'mo hane'niye.

11 A'nemogi apaiyafi'mo maigaya'monanafa Ala kava ne'mo'a, ve'age'mo o'maigae huno huge a'ne'age'mo o'maigae huno huge huteno'ae'mo vemogi a'nemo hapa maege a'nemogi vemo hapa maege hute'a magokepi'mo lokae'a maigae, huno hu male'niye.

12 A'nemo vefati'mo afole ai'naya kava hu'a vemo a'nefati'mo afole ne'aiya'monanafa muki kava'amo Gotitegatike'mo afole ne'aiye.

13 A'nemogimo vaya'ai apaulagale'mo apakenopale'mo ai'a ati okae'ne'a nunumu hisayana kanale hugifye. Lapakaitapige'mo alita fako hutapa lapakesamo afiyo.

14 Ma mopafi kavafe'mo hutae'mo, Vemogimo yatala apayoka'mo hane'nisiyana apavagage hisiya kava'mo hane'niya'monanafa

15 a'nemogimo yatala apayoka'mo hane'nisiyana konali ya'apimo hane'niye, huta lagesa ne'afupiye. He, Goti'a ai'a ati kaesayafe'mo a'ne anaga'mo yatala apayoka'mo apami'niye.

16 Mago vaya'mogimo mani gelefe'mo ge vaigefe'mo nehisayana lagae'e muki Goti siosi'ale siosi'ale'mo mai'naya vaya'mogi'e'mo alu kava'mo nosune.

*Ala kava ne'mo kave ne'ya'mo ne'naya
kavafe'mo hu'niya gemae*

17 Hemenimo mago kavatapie'mo lapa paigesuve. Mani kavafe'mo lapao ke he'nae'mo alagepa kava'mo nehae, hu'na nosuve. Alita anupa nehaya kavateti'mo alagepa kava'mo afole no'aifa hosu kavake'mo afole ne'aiye.

18 Hogote'na lapa pai'nae'mo, Mago vaya'mogimo, ali'a anupa hu'a ne'maiya afina'mo ali'a fako hu'a apaote apaote hu'a ne'maiye, hu'a naha pai'nage'nae'mo alagi lama gege'mo hu'negae, hu'na nagesamo afi'nove.

19 Fatago kava'mo nehaya vaya'mogi afole yategamo afole aisayafe'mo ali'a fako hu'a apaote apaote hu'a maisaya agufa kava'mo hane'niye.

20 Alita anupa hutapa mai'netapae'mo Ala kava ne'mo kave ne'ya'mo nesayafe'mo alagepa hutapa alita anupa hutapa no'maiye.

21 Lapakaemo afa ne'ya'mo negefe'mo mono nopi'mo alita anupa hutapa magokepi mai'netapae'mo apakava o'maitapa mago'amogitapamo malage hutapa alita ne'nae. Mago'amogitapamo lapaka tege mago'amogitapamo alopa ani'mo ne'netapa negi nagi kava'mo huge hutapa ne'maiye.

22 Notapifi'mo ne'ya'mo nege ani'mo nege hisaya notapimo ohane'nifiye. Hosu kava'mo hutapa ne'ya'mo ne'netapae'mo siosi vaya'aife'mo ina agufa vaya'mo mai'nae, huta hutetapa kagemi ya'apimo ohane'niya vaya'mo apavagage ya'mo alita ne'apamiye. Mani kavatefe'mo na agufa gemo lapa paiguve. Lapao ke he'nae'mo alagepa kava'mo nehae, hu'na hisufiye. Vaehae. Ani agufa gemo alagi osuguve.

23 Ala kava ne'mo'a naha pai'nige'na lapa pai'nae'mo, Ala kava ne'mo kutulu ya'mo ali'niya vekamo Yutasi'a avaleno apami'niya hani'ilagamo peleti mayamo ali'niye.

24 Ali'neno Gotife'mo hao ke heteno alino akaya heno ali'neno'ae'mo, manimona nagufa'nimo hane'niye. Lapakaetefe'mo ai'a atalagaugae. Hemenimo nagaefe'mo lapakesamo afitapa ho hisayafe'mo mani kava'mo hutapa netale netale hutapa maiyo, huno hapa pai'niye.

25 Ne'ya'mo ne'ne'apae'mo ani kava huno kapumo ali'neno'ae'mo, Mani kapufi hane'niya ani'mo kola'niye. Kola'nileti'mo saufa kotalakemo hu malesuva kola'nimo hane'niye. Muki afina'mo mani ani'mo ne'netapae'mo nagaefe'mo lapakesamo afitapa ho hiyo, huno hapa pai'niye.

26 Lapakaemo muki afina'mo mani peleti mayamo nege mani ani'mo nege nehumetapae'mo Ala kava ne'mo fali'niya kavafe'mo ava gemo aetapa hakalo hume hume ne'visageno'ae'mo halate eminegaiye.

27 Ani kava'mo hane'niya'mofe'mo mago vaya'mogimo Ala kava ne'mo peleti mayamo ali'a negefe'mo hisaya afina'mo alagepa hu'a apakesamo o'afi'ne'a fiku ali'a nege Ala kava ne'mo kapufati ani'e'mo ali'a negefe'mo alagepa hu'a apakesamo o'afi'ne'a fiku ali'a nege hu'nisayana Ala kava ne'mo agufa'a'e kola'a'e'mo ali'a hosu hu'a ategae.

28 Vaya'mogimo hogote'a apamete apamete hu'a apakai'api apaipafi kava'apimo ali'a fako hu'a apatete'a alo hu male'ne'apaek'e'mo peleti maya'e ani'e'mo ali'a nesaya kava'mo hane'niye.

29 Peleti maya'e ani'e'mo ne'ali'apae'mo Ala kava ne'mo agufa'ae, hu'a o'age'a fiku ali'a

ne'nisaya'mo'mo apakai'apige'mo hanageke ya'mo aligae.

³⁰ Lapakaepati'mo mago vaya'mogi ani kava hu'a fiku ali'a ne'naya'mofe'mo lokiya o'vaige kaita hapauge hu'nige'a mago vaya'amo ago fal'i'nae.

³¹ Lagaitige'mo laipafi kavatimo alita fako hisunageno'aeke'mo Goti'a alino fako huno lateteno kayo'mo olamigiye.

³² Goti'a ma mopafi vaya'mo agoti huno apateten'oae'mo hosu kava'mo hu'nae, huno hisiya afina'mo apakaegi'e'mo magokepi lokaeta o'maisunafe'mo Ala kava ne'mo'a ago alino fako huno lateteno kayo'mo nelamiye.

³³ Ani kavatefe'mo konaga'nimogitapamo Ala kava ne'mo kave ne'ya'mo negefe'mo alita anupa hutapa mai'netapae'mo konagatapimogife'mo apakava mai'netapa magokepi lokaeta mai'netapa ne'ya'mo neyo.

³⁴ Mago vaya'amogitapamo lapaka tesigeta-pae'mo hogotetapa notapifi'mo ne'ya'mo neyo, Goti'a kavatapimo alino fako huno lapatetenno kayo'mo olapamigiyanagi. Nagaemo lapakaeteg-amo u'nae'mo mago alu kava'atapimo ali'na api ai'na lapategauve.

12

Goti Auneme'amo'mo fiku alino ne'apamiya kavafe'mo ava gemo hu'niya gemae

¹ Konaga'nimogitapae, hu'na, Goti Auneme'amo'mo fiku alino ne'apamiya

kavafe'mo ava gemo afisayafe'mo na-hau'nige'nae'mo lapa paigesuve.

² Lapakaemo ago age'nayana malaga vaya'mo mai'nageno'ae'mo lapavalelino uno apake no'aiya negi aigofe goti'apimogitegamo lapate'nigetapa hosu kate'mo u'nae.

³ U'naya'mofe'mo mani gemo afisayafe'mo nahau'niyanagi Goti Auneme'amo'mo alino he tino ne'apateya vaya'mogimo, Yesu'a hosu vekamo mai'niyanageno alagi lageso hugiye, hu'a nehu'a afa'a hu'a faipa hu'a no'atae. Goti Auneme'amo'mo alino he tino o'apate'nisiyana Yesufe'mo Ala kava ne'mo mai'niye, hu'a afa'a osugae.

⁴ Alu ya alu ya'amo fiku alino ne'apamiya kava'amo hane'niya'monanafa magoke Auneme'amo'ne alino ne'apamiye.

⁵ Ala kava netefe'mo alu ali'ya alu ali'ya'amo hane'niya'monanafa magoke Ala kava ne'mo mai'niye.

⁶ Alu kava alu kava'amo'mo lokiya'amo hane'niya'monanafa magoke Goti'a alino lokiya vaino ne'apate.

⁷ Goti Auneme'amo'mo muki siosi vaya'mo apamete apamete hu'a hapa maesayafe'mo muki vaya'ai apaipafi'mo mai'nige'a apakaemo alu kava alu kavateti'mo ali'ya'mo ne'aliye.

⁸ Goti Auneme'amo'mo mago vaya'amogimo alagepa faigoko ge'amo ae'a hakalo hu'a hapa paisayafe'mo lokiya'amo alino apamige mago vaya'amogimo alagepa ge'amo ali'a apaya male-sayafe'mo lokiya'amo alino apamige huno alino ne'apamiye.

9 Magoke Auneme'amo mai'neno ani Auneme'amoke'mo mago vaya'amogimo mago'e hu'a apakesa afi'a fatago hisayafe'mo lokiya'amo alino apamige mago vaya'amogimo kaita hapau'nisija vaya'mo ali'a hapage'a apatesayafe'mo lokiya'amo alino apamige huno alino ne'apamiye.

10 Goti Auneme'amo'mo mago vaya'amogimo aeto agufa no'agaya aune kava'mo hisayafe'mo lokiya'amo alino apamige mago vaya'amogimo Goti ge'amo ae'a hakalo hu'a hapa paisayafe'mo lokiya'amo alino apamige mago vaya'amogimo Goti Auneme'aleti'mo ani gemo nehafi alu auneme'aleti'mo ani gemo nehafi hu'a ali'a fako hu'a apatesayafe'mo lokiya'amo alino apamige mago vaya'amogimo alu apake alu apakemo aisayafe'mo lokiya'amo alino apamige mago vaya'amogimo ani alu apake alu apakemo ali'a afe le'a hisayafe'mo lokiya'amo alino apamige huno alino ne'apamiye.

11 Ani kava'mo aepa vekamo magoke Auneme'amo mai'neno'ae'mo mani Auneme'amoke'mo hau'nigeno'ae'mo ani kava huno alino ne'apamiye.

Magoke agufamo hane'niya'monanafa muki agufafi'mo alu ya alu ya'amo hane'niya gemae

12 Mago vekamo'mo magoke agufamo hane'niya'monanafa muki agufafi'mo alu ya alu ya'amo hane'niye. Agufafi'mo asole ya'amo hane'niya'monanafa magoke agufamo hane'niye. Ani kava huno Kalaisi agufamo hane'niye.

¹³ Ani kavatefe'mo Kalaisi'a muki'amogitamo Auneme'aleti'mo agufafi'mo faleno late'nigeta magoke agufa'amo mai'none. Ani kava huno Auneme'amo alino lami'nigeta ani'mo negekana huta neteta ali'none. Muki'amogitamo Yu vayanagi Yu nofi vayapati'mo o'mai'naya vayanagi kalavusi hu'ne'a afa ali'ya'mo ne'aliya vayanagi afa'a ne'maiya vaya'mogi huta magoke Kalaisi agufa'amo mai'none.

¹⁴ Agufafi'mo magoke agufa ya'age'mo ohane'niya'monanafa muki agufafi'mo alu ya alu ya'amo hane'niye.

¹⁵ Aiyamo'a, aya'mo ohane'nova'mofe'mo agufafi ya'mo ohane'nove, huno hisiyana agufafi ya'mo ohane'nifiye. Ha'ao hane'niye.

¹⁶ Agesamo'a, aulagamo ohane'nova'mofe'mo agufafi ya'mo ohane'nove, huno hisiyana agufafi ya'mo ohane'nifiye. Ha'ao hane'niye.

¹⁷ Muki agufafi'mo hane'niya ya'amo'a aulaga'age'mo hane'niyesinana haiya kava huno gemo ne'afiyesine. Muki agufafi'mo hane'niya ya'amo'a agesa'age'mo hane'niyesinana haiya kava huno atu aisigeno ne'afiyesine.

¹⁸ Ani kava huno ohane'niya'monanafa Goti'a hau'nigeno'ae'mo agufafi alu ya alu ya'amo ani kava huno alo hu male'niye.

¹⁹ Agufafi'mo hane'niya ya'amo magoke agufa ya'age'mo hane'niyesinana agufa'amo ohane'niyesine.

²⁰ Ohane'niyesina'monanafa muki agufafi'mo hane'niya ya'amo hane'nigeno'aeke'mo magoke agufamo hane'niye.

21 Aulagamo'a ayafe'mo, Ali'yakamo ohane'niyanageka o'maisanage'na nagai'nige'mo maisuvana kanale hu'na maiguve, huno afa'a ha opaigiye. Agenopamo'mo aiyae'mo, Ali'yakamo ohane'niyanageka o'maisanage'na nagai'nige'mo maisuvana kanale hu'na maiguve, huno afa'a ha opaigiye.

22 Agufafi'mo mago hane'niya yafe'mo, lokiya no'vaiya ya'mo hane'niye, huta lagesamo ne'afuna'monanafa ali'ya'amo hane'niye.

23 Lagufafi'mo mago hane'niya yafe'mo ala agimo ohane'niya ya'mo hane'niye, huta lagesamo ne'afuna yafe'mo ala agimo ne'amune. Lagufafi'mo mago hane'niya yate'mo o'agesaya ya'mo hane'niye, huta lagesamo ne'afuna yatile'mo aita ati kaeta konali ya'mo ne'malone.

24 Lagufafi'mo mago hane'niya ya'mo'a agai'amo alagepa huno hane'nige'a aulu hae'a ne'agaya yate'mo konali ya'mo no'malone. Goti'a Kalaisi agufafi'mo hane'niya ya'amo alino magokepi lokae male'neno agi ohane'niya ya'mo ala agimo ami'niye.

25 Agufafi'mo hane'niya ya'amo'mo alino fako huno aote aote huno ohane'nisigeno muki agufafi'mo hane'niya ya'amo alu ya alu ya'ae'mo alagepa hu'a apakesamo afisayafe'mo alo hu male'niye.

26 Agufafi'mo mago hane'niya ya'afati'mo agafu nekisigeno'ae'mo muki agufafi'mo hane'niya ya'afati'mo agafuke'mo kigiye. Agufafi'mo mago hane'niya ya'mo'a ala agimo alisigeno'ae'mo muki agufafi'mo hane'niya

ya'amogimo apamogaga aigae.

27 Ani kava huno hane'nigetapa Kalaisi agufa'amo mai'netapae'mo agufafi'mo alu ya alu ya'amo mai'nae.

28 Goti'a muki siosifi'mo ne'maiya vaya'mo alu ali'ya alu ali'ya'amo alisayafe'mo lekana paino apate'niye. Apa vaya'mo hogote vaya'mo lekana paino late'niye. Napa tu vaya'mo agaete-gati gemo alini e'a ae'a hakalo hu'a hapa nepaiya vaya'amo lekana paino apate'niye. Napa tali vaya'mo ali'a apaya ne'malaya vaya'amo lekana paino apate'niye. Aeto agufa no'agaya aune kava'mo nehaya vaya'mo lekana paino apatege kaita nehapaiya vaya'aina ali'a hapage'a ne'apataya vaya'mo lekana paino apatege hapa ne'maya vaya'mo lekana paino apatege yaga'i'a ne'apataya vaya'mo lekana paino apatege alu apake alu apakemo ne'aiya vaya'mo lekana paino apatege huno lekana paino apate'niye.

29 Muki vaya'amogi apa vaya'mo mai'nafiye. Muki vaya'amogi ali'a apaya ne'malaya vaya'mo mai'nafiye. Muki vaya'amogi aeto agufa no'agaya aune kava'mo nehafiye.

30 Muki vaya'amogi kaita nehapaiya vaya'mo ali'a hapage'a ne'apatafiye. Muki vaya'amogi alu apake alu apakemo ne'aiifiye. Muki vaya'amogi alu apake alu apakemo ali'a afe le'a hapa ne-paifiye.

31 Inagi hogote ya'mo fiku alino ne'apamiya ya'mo alisayafe'mo lokiya vaitapa lapa'ye hino.

Hemenimo hogote kava'mo aeno agase'niya kava'mo ali'na lapave liguve.

13

*Hapau apayamopafi'mo nehapaiya kavafe'mo
hu'niya gemae*

¹ Nagaemo ma mopafi vaya'ai apakefati'e enisole vaya'ai apakefati'e'mo nagemo ne'aisuvana nahau nayamopafi'mo no'nahausige'na velo'mo ne'amagigeno'ae'mo afa agemo aige yave'yamo ne'amagigeno'ae'mo afa agemo aige huno age ne'aiya kava hu'na afa gemo nehuguve.

² Gotitegati gemo alini'ne'na ae'na hakalo huge muki fala ki'niya gemo afige muki gemo alagepa hu'na afige Gotife'mo mago'e hu'na nagesa afi'na fatago nehu'nae'mo avemo afa'a ali'na yaga au'na alu yategamo atalege hu'na ne'maisuvana nahau nayamopafi'mo no'nahausi'mo'mo ina agufa vekamo mai'nove.

³ Nagaemo muki kagemi ya'nimo kagemi ya'apimo ohane'nisiya vaya'mo apami'na hano hisuvafe'mo ali'na apamite apamite hu'na apamige vaya'mo hapa mae'na fali'na apatesuvafe'mo atamo'mo leno nasagalisige'na falige hu'na mai'nisuvana nahau nayamopafi'mo no'nahausi'mo'mo ani agufa kava'a'nimo'a naha o'maegaiye.

⁴ Hapau apayamopafi'mo nehapaiya vaya'mogimo apakaetegamo hosu kava'mo nehage'apae'mo malage hu'a hosu kava'apimo anona'apile'mo hosu kava'mo osu'a vase hu'a yuna he'a magokepi lokae'a ne'maiye. Ani agufa hapau apayamopafi'mo nehapaiya vaya'mogimo apaipa kafamo ohapae'a

apakai'api apaki'apile'mo ali'a asaga osu'a,
hogote vaya'mo mai'none, hu'a apakesamo
no'afkiye.

⁵ Ani vaya'mogimo vaya'aitegamo himu'namu
kava'mo osuge apakai'apige'mo alagepa hu'a
maisaya kavafe'mo hapa'ye nehige'a kahauya os-
uge malage huno apaipamo olege hu'a ne'maiye.
Mai'ne'a vaya'ai hosu kava'apie'mo lekana pai'a
apakesamo no'afkiye.

⁶ Apakaemo hosu kavafe'mo amuse osu'a
alagepa kavafeke'mo apamogaga ne'aiye.

⁷ Kalaisi agi'alefe'mo muki kana ya'mo alige
muki Goti ge'ae'mo apakesa afi'a fatago huge
muki kava'amo afole aigiye, hu'a agava mai'ne'a
apavayagunagu huge muki hanageke ya'mo
ne'ali'apae'mo o'atale'a atafau'a alagi huge hu'a
ne'maiye.

⁸ Hapau apayamopafi'mo nehapaiya kava'mo
alagi hano osugiya'monanafa hemenimo apaune
vaya'mogi apaune ge huge mago vaya'mo alu
apake alu apakemo aige apaune kava hu'a agege
hu'a nehaya kava'e muki ani agufa kava'amo
alagi hano hugiye.

⁹ Hemenimo lagaemo aise'amo afi'neta aeta
hakalo huta hapa nepauna'monanafa

¹⁰ henaga'amo alagepa huta ageteta afisuna
afina'mo afole aisigetae'mo hemenimo ika ika
huta ne'afuna kava'mo alagi hano hugiye.

¹¹ Mafa'nemo mai'ne'nae'mo mafa'negana
hu'na ge huge naipafi'mo agege nagesamo
afige hu'na mai'nove. Kosi'na alopa vekamo
ne'mai'nae'mo mafa'ne'nile nehuva kava'mo
ago atale'nove.

12 Hosu lave'yofati'mo apaugosamo ne'agaya kava huta hemenimo hani hu'nigeta alagepa huta no'agona'monanafa henaga'amo Ala kava ne'mo augosafi'mo ageta alagepa hugune. Hemenimo aise'amo ne'agovanage'na Goti'a nage'niya kava hu'na henaga'amo alagi age'na alagepa huguve.

13 Hemenimo lole'e mago'e kava'mo hane'niyana apakesa afi'a fatago nehaya kava'mo hanete alagepa kava'mo afole aigiye, hu'a hute'a agava ne'mai'a apavayagunagu nehaya kava'mo hanete hapau apayamopafi'mo nehapaiya kava'mo hanete huno hane'niyanageno alagi hanege hanege huno hanegaiye. Mani lole'e mago'e kavapati'mo aeno agaseno hogote kava'mo hane'niyana hapau apayamopafi'mo nehapaiya kava'mo hane'niye.

14

*Goti Auneme'amo'mo Goti ali'ya'amo
alisayafe'mo hogote ya'mo alino ne'apamiya
kavafe'mo ava gemo hu'niya gemae*

1 Lapau lapayamopafi'mo lapausiya kava'mo alisayafe'mo lapaya mukiki hutapa vegala aelitutapa atafaiyo. Lapakaemo Goti Auneme'amo'mo alino ne'apamiya himamu'amo Goti ali'ya'amo alisaya himamu'amo alisayafe'mo lapa'ye hino. Hogotetapa Gotitegati gemo alinitetapa aeta hakalo hutapa hapa paisaya himamu'amo alisayafe'mo lusi kava huno lapa'ye hino.

² Alu apake alu apakemo ne'aiya vaya'mogi afisaya agufa gefati'mo nosaya'mofe'mo vaya'aife'mo ge nosafa Gotifeke'mo ge nehae. Apakaemo alino fala ki male'niya gemo Goti Auneme'leti'mo ali'a afole ai'a atete'a hapa nepaiye.

³ Hapa nepaiya'monanafa Gotitegati gemo alini e'a ae'a hakalo hu'a hapa nepaiya vaya'mogimo ali'a lokiya vai'a apatege alagepa kava'mo hisayafe'mo ali'a he ti'a apatege hanageke ya'mo ne'aliya vaya'mo hapa maege hu'a hapa nepaiye.

⁴ Alu apake alu apakemo ne'aiya vaya'mogi apakai'apige'mo hapa ne'maya'monanafa Gotitegati gemo alini e'a ae'a hakalo hu'a hapa nepaiya vaya'mogimo siosi vaya'mo hapa ne'mae.

⁵ Muki'amogitapamo alu lapake alu lapakemo aisayafe'mo nahau'niya'monanafa muki'amogitapamo Gotitegati gemo alinitetapa aeta hakalo hutapa hapa paisayafe'mo mago'e huno nahau'niye. Alu apake alu apakemo ne'aiya vaya'mogimo siosi vaya'mo hapa maesayafe'mo ali'a afe le'a hapa opaisage'apae'mo Goti ge'amo ae'a hakalo hu'a hapa nepaiya vaya'mogimo ae'a ne'apakasae.

⁶ Konaga'nimogitapae, hu'na, Nagaemo lapakaetegamo u'na ava'yi hute'nae'mo alu nage alu nagemo aisuvana haiya kava hu'na lapa mae-gauve. Lapa o'maegauva'monanafa Goti'a alino nave li'niya gemo lapa paisufi afisaya agufa gemo hu'na lapa paisufi Gotitegati'mo ge'amo ali'na ae'na hakalo hu'na lapa paisufi ali'na lapaya malesufi hu'na osisuvana lapa o'maegauve.

⁷ Mago afa'a maisiya ya'amo ohane'niya yate'mo amaginageno age ai'niya age'e gitamo amaginageno age ai'niya age'e'mo hane'niye. Alu age alu agemo o'aisiyana haiya kava huta agemo afita aeto hugune.

⁸ Ani kava huno pikulimo'a alagepa huno age o'aisiyana kame hisaya vaya'mo alo osugae.

⁹ Ani kava hutapa afisaya agufa apakefati'mo hapa opaisaya'mo'mo haiya kava hu'a afigae. Getapimo afa'age'mo uno kasaegaiye.

¹⁰ Ma mopafi vaya'mogimo alu apake alu apakemo ne'aigeno'ae'mo muki ani ne'aiya apake'amo'mo aepa'amo hane'niye.

¹¹ Mago vekamo'a hisiya gemo o'afi'nae'mo, alu nofi vekamo mai'niye, hu'na hisugen'o'ae'mo nagaefe'mo alu nofi vekamo mai'niye, huno hugiye.

¹² Lapakaemo Goti Auneme'amo'mo alino ne'apamiya himamu'amo Goti ali'ya'amo alisaya himamu'amo alisayafe'mo lapaya mukiki nehaya'mofe'mo hogotetapa muki siosi vaya'mo hapa maesaya ya'mo ali'netapaeke'mo hapa maeyo.

¹³ Nehaya'mofe'mo alu apake alu apakemo ne'aiya vaya'mogimo, ani gemo ali'na afe le'na hisuvafe'mo himamukamo alika namiyo, hu'a nunumu hiyo.

¹⁴ Alu nagemo ai'na nunumu hisuvana naune'name'mo'a nunumu nehiya'monanafa nagesamo'a alagamo alino afole aino o'atesigeno apakesafi'mo alagamo o'aegaiye.

¹⁵ O'aegaiya'mofe'mo na agufa kava'mo huguve. Naune'namepati'e nagesafati'e'mo

nunumu huguve. Naune'namepati'e naipa nagesafati'e'mo yokemo huguve.

¹⁶ Lapaunelapame'eke'mo nunumu hisage'apae'mo haiya kava hu'a saufa vaya'mo apakesa afi'a fatago hugefe'mo nehisaya vaya'mogimo nunumu hisaya gelefe'mo he lama ge, hu'a afa'a hugae. Getapimo o'afigaya'mofe'mae.

¹⁷ Lapakaemo Gotifeke'mo alagepa nunumu hutapa hao ke nehaya'monanafa ne'afiya vaya'mo hapa no'mae.

¹⁸ Nagaemo alu nage alu nagemo ne'ai'na ae'na lapakase'nova'mofe'mo Gotife'mo hao ke nehova'monanafa

¹⁹ nagaemo siosi vaya'mo ali'a anupa hu'a maisayategamo naya magokayaga'a kefafamо afisaya agufa kefafamо hapa paisuvafe'mo nahau'niya'monanafa muki teni tauseni'a kefafamо alu nage alu nagemo ai'na hapa paisuvafe'mo o'nahau'niye.

²⁰ Konaga'nimogitapae, hu'na, mafa'ne anaga'mogimo ne'afiya agufa lapakesamo o'afiy. Vaya'aitegamo hosu kava'mo hisayafe'mo aise mafa'negana hutapa maiyo. Maigaya'monanafa gemo aepa'amо afisayafe'mo alopa vayakana hutapa maiyo.

²¹ Ala kava ne'mo'a ke'aepa ge'amo mukufi'mo avo kae male'niya gemo'mo huno'ae'mo, Nagaemo mani vaya'aife'mo alu apakemo ne'aiya vaya'ai apavayafati gemo alu haopalegamо mai'naya vaya'ai apavayafati'mo hapa paiguva'monanafa ani gemo o'afigae,

huno hu'niye.

22 Hu'niya'mofe'mo Goti'a apakesa afi'a fatago nehaya vaya'aife'mo alu apake alu apakefati'mo hapa paino'ae'mo, amuse hu'na nolapatove, huno alino apave nolifa apakesa afi'a fatago nosaya vaya'mo alu apakefati'mo alino apave neliye. Apave neliya'monanafa Gotitegati gemo alini e'a ae'a hakalo hu'a hapa nepaiya vaya'mogi apakesa afi'a fatago nosaya vaya'aife'mo hapa nopaifa apakesa afi'a fatago nehaya vaya'aifeke'mo hapa nepaiye.

23 Muki siosi vaya'amo e'a ali'a anupa hu'a mai'ne'apae'mo alu apake alu apakemo ne'aisage'apae'mo saufamo apakesa afi'a fatago hugefe nehisaya vaya'mogimofi apakesa afi'a fatago osu'naya vaya'mogimofi hu'a e'a afite'apae'mo negi nagi gemo nehaya vaya'mo mai'nae, hu'a hugae.

24 Hugaya'monanafa alita anupa huta mai'netapae'mo mago vaya'amogitapamo Gotitegati gemo alita aeta hakalo hutapa hapa nepaisageno'ae'mo mago agesa afino fatago osu'nisiya vekamo'mofi saufamo agesa afino fatago hugefe'mo nehisiya vekamo'mofi eno ne'afisigeno'ae'mo Goti ge'amo'mo aipafi'mo kevegana huno haeteno agoti huno atesigeno'ae'mo hosu kava'amo agegaiye.

25 Aipafi'mo fala ki'nisiya kava'amo aulagale'mo afole aisigeno agetenoe'ae'mo mopafi'mo asagauno aiteno Gotife'mo mono nehuno'ae'mo, Lama gemo nehuve, Goti'a lapakae'e'mo magokepi lokaeno ne'maiye, huno

aeno hakalo huno lapa paigiye.

Mono kava'mo alino api aino ate'niya gemae

26 Konaga'nimogitapae, hu'na, mani gemo nehuva'mofe'mo na kava hisaya kava'mo hane'niye. Afiyo, lapakaemo alita anupa huta mai'netapae'mo muki'amogitapamo lapamete lapamete hutapa ge nehae. Mago vekamo'mo yokemo lekana paino huge mago vekamo'mo alino lapaya malege mago vekamo'mo Goti'a alino ave li'niya gemo lapa paige mago vekamo'mo alu age aige mago vekamo'mo alu agemo alino afe leno lapa paige hutapa ne'maiye. Lapakaemo ika ika kava'mo osutapa siosi vaya'mo alita lokiya vaitapa apatesayafe'mo muki kava'mo alita alagepa hutapa hiyo.

27 Alu apakemo ne'aiya vaya'mogimo ge'apifati'mo hugefe'mo hu'apae'mo lole vekala'mofi lole'e mago'e vaya'mogimofu hu'a ge hute hute hu'a hisageno'ae'mo magoke vekamo'mo ani gemo alino afe leno lapa paigiye.

28 Mago vekamo'mo ani gemo alino afe leno lapa paisiya vekamo o'maisigeno'ae'mo alu age ne'aiya vekamo'mo siosi vayapi'mo ge osuno afa'a mai'neno agai'a aipafi'mo huge Gotife'mo huge huno maino.

29 Lole vekala'mofi lole'e mago'e vaya'mogimofu hu'a Gotitegati gemo alini e'a ae'a hakalo hu'a hapa nepaiya vaya'mogimo lapa paisaya gemo alita fako hutapa afiyo.

30 Goti'a anifi'mo mago mai'nisiya vekae'mo mago gemo ha paisigeno'ae'mo ge nehisiya

vekamo'mo ge huno hano hutesigeno'ae'mo alu
vekamo'mo lapa paino.

³¹ Muki'amogitapamo Gotitegati'mo alisaya
gemo aeta hakalo hutapa hapa paite hapa
paite hugae. Hisage'apae'mo muki'amogimo
alagepa hu'a afite'a alige lokiya vai'a maige hu'a
maisayafe'mae.

³² Gotitegati gemo alini e'a ae'a hakalo
hu'a hapa nepaiya vaya'mogimo apakai'api
apapune'apamete'mo ne'yagaiye.

³³ Ani kavatefe'mo Goti'a apano aete'a
apavamusa gemo'mo nehiya agufa kava'mo
aepa vekamo o'mai'nifa alagepa hu'a magokepi
lokae'a maisaya kava'mo aepa vekamo mai'niye.

³⁴ Lapakaemo muki siosi'ale siosi'ale'mo
alita anupa huta maisaya afina'mo a'ne
anaga'mogimo ge osu'a afa'a maigae.
A'nemogimo ge osu'a afe'alumelaga maisaya
kava'mo hane'niye. Ke'aepa gemo'a ani agufa
gemo hu'niye.

³⁵ A'nemogimo mago gemo loka hu'a apafi
gesayafe'mo hisayana u'a no'apiflagamo
anau'apimogife'mo apafi geyo. A'nemogimo
siosi vaya'mo ali'a anupa hu'a maisayapi'mo ge
hisayana apavagage hisiya kava'mo hane'niye.

³⁶ Lapakaemo Goti ge'amo aepa vaya'mo
mai'nafiye. Goti ge'amo lapakaetefek'e'mo
e'nifiye.

³⁷ Lapakaepati'mo mago'amogimo, Gotitegati
gemo aliniteta aeta hakalo huta hapa
nepauna vaya'mo mai'none, hu'a nehisafi Goti
Auneme'amo'mo alino lami'nigeta himamu'amo

ali'none, hu'a nehisafi hu'a nehisayana avo'mo nekaovanageno lapakaetegamo ani avo'mo visigetapae'mo lekana paitapa afitetapae'mo Ala kava ne'mo'a, hiyo, huno hu'niya gemo hane'niye, hutapa hugae.

³⁸ Mago vekamo'a ge'nimo o'afisiyana alagi ge o'afi vekamo maigiye.

³⁹ Konaga'nimogitapae, hu'na, Ani kavatefe'mo Gotitegati gemo alinitetapa aeta hakalo hisayafe'mo lapaya mukiki hutapa vegala aeyo. Alu apake alu apakemo aisaya vaya'aife'mo ha'ao hutapa osiyo.

⁴⁰ Alita anupa hutapa mai'netapae'mo muki kava'amo hisayafe'mo alagepa kava'age'mo ne-hutapa api kava'mo hiyo.

15

Kalaisi'a fali'niyateti'mo ago he ti'niya kavafe'mo ava gemo hu'niya gemae

¹ Konaga'nimogitapae, hu'na, Nagaemo Kalaisife'mo alagepa faigoko ge'amo ae'na hakalo hu'na lapa pai'nogetapa alita lapaipafi'mo male'nayanagetapae'mo ani gele'mo he titapa ne'maiye. Ani gelefe'mo mago'e hutapa lapakesamo afitapa ho hisayafe'mo lapa paigesuve.

² Lapa pai'nova gemo o'ataletapa atafauta alagi hutapa ne'maisayana Goti'a Kalaisife'mo alagepa faigoko ge'aleti'mo lapakufamo alino katino lapate'niye. Atale'nisayana fiku'age'mo lapakesa afita fatago hu'nae.

³ Goti'a mani gemo alino nami'nige'na ali'na lapami'nova gemo hogote gemo hane'niyana Kalaisi'a hosu kavatilefe'mo fali'niye. Akeya'vilagamo Goti Mukufi'mo hu male'niya gemo'mo huno'ae'mo, faligiye, huno hu male'niya gelefe'mo fali'niye.

⁴ Kanolufi'mo ki'a ate'nageno lol'e mago'e afina'mo utegenomae'mo ago alino he tino ate'niye.

⁵ Goti mukufi gemo'mo ani kavafe'mo hu'niye. He tino'ae'mo Pita aulagale'mo afole aiteno tuolofu'a apa vaya'ai apaulagale'e'mo afole ai'niye.

⁶ Afole aiteno'ae'mo faefu hataleti konaga'amogi ago aeno agaseno mago'e konaga vaya'e'mo magokepi lokae'a mai'naya konaga vaya'ai apaulagale'e'mo afole ai'niye. Ani vayapati'mo asole vaya'mo hemenimo afa'a mai'naya'monanafa mago vaya'amo ago fali'nae.

⁷ Afole aiteno'ae'mo Yemisi aulagale'e'mo afole aiteno muki apa vaya'ai apaulagale'e'mo afole ai'niye.

⁸ Henaga'amo nagae naulagale'e'mo afole aino alagi hano hu'niye. Aise afina'mo aipagu'e'mo maiteno malage huno alino ne'ateya mafa'negana hu'na mai'nogeno'ae'mo naulagale'mo afole ai'niye.

⁹ Muki apa vaya'amogimo ae'a nagase'nage'na nagaemo henaga apa vekamo mai'nove. Nagaemo Goti siosi vaya'ae'mo naini hu'na appetenova'mofe'mo Goti apa veka'amo mai'niye, hu'a nagi aesaya kavafe'mo, ina agufa vekamo mai'nove, hu'na nagesamo ne'afuve.

10 Ne'afuva'monanafa Goti'a fiku naha maeno nami'nige'nae'mo Goti apa veka'amo hamale'nove. Ani fiku naha maeno nami'niya himamu'amo'mo afa'a ohane'niya'monanafa naipafi'mo lokiya ali'ya'mo ali'nige'na ali'ya'mo alite'nae'mo muki apa vaya'mo ago ae'na apakase'nove. Nagai'nimo o'ali'nova'monanafa Goti'a fiku naha maeno nami'niya himamu'amo'mo nagae'e'mo magokepi lokaeno ali'ya'mo ali'nige'na ali'ya'amo ali'nove.

11 Nagae'e apakae'e'mo magoke agufa gemo aeta hakalo huta hapa nepaune. Mani magoke agufa gemo afitetapaeke'mo lapakesa afita fatago hu'nae.

Fali'naya vaya'mo he tigae, huno hu'niya gemae

12 Lagaemo, Kalaisi'a fali'niyateti'mo ago alino he tino ate'niye, huta aeta hakalo huta lapa nepauna'mofe'mo na kava hidgetapa mago vaya'amogitapa, fali'naya vaya'mo he otigae, hutapa nehae.

13 Fali'naya vaya'mo he otigaesinana Kalaisi'a alino he tino o'ate'niyesine.

14 Kalaisi'a alino he tino o'ate'niyesinana aeta hakalo huta lapa nepauna ge'e lapakesa afita fatago nehaya kava'e'mo ina agufa kava'mo hane'niyesine.

15 Mago'e gemo hane'niye. Alino he tino o'ate'niyesinana lagaemo Gotife'mo, Kalaisi'a alino he tino ate'niye, huta nehuna faigoko gemo Gotife'mo aigofe faigoko gemo nehuna vaya'mo mai'nonesine. Fali'naya vaya'mo henaga'amo

alino he tino o'apategaiyesinana Kalaisi'a alino he tino o'ate'nisigeta lagaemo aigofe vaya'mo mai'nonesine.

¹⁶ Fali'naya vaya'mo henaga'amo alino he tino o'apategaiyesinana Kalaisi'a alino he tino o'ate'niyesine.

¹⁷ Kalaisi'a alino he tino o'ate'niyesinana lapakesa afita fatago nehaya kava'mo ina agufa kava'mo hane'nisigeno ali'ya'mo o'alisigetapa hosu kavatapifike'mo ne'maiyesine.

¹⁸ Ani kava hu'a Kalaisipi'mo mai'ne'a fali'naya vaya'mo lageso hu'naesine.

¹⁹ Lagaemo, he tigune, huta agava mai'netae'mo lavayagunagu huta ne'maune. Falisuna afinafe'mo lavayagunagu nehuna kavatimo hano hiyesinana vaya'mogimo mago alagepa hu'a no'maiya vaya'aife'mo hapau hu'a ne'apataya'monanafa lagaefe'mo mago'e hu'a hapau hu'a lataesine.

²⁰ Ani gemo nehuva'monanafa lama gemo hane'niyana Kalaisi'a ago alino he tino ate'niye. Agaemo hoyafati'mo hogoteno le'niya ne'yakana huno he ti'niya'mofe'mo agae akamelegati'mo asole vaya'mo he tigae.

²¹ Magoke vekamo'a hu'niya kavateti'mo vaya'mo nefaliya kava huno magoke vekamo'a hu'niya kavateti'mo vaya'mo he tigae.

²² Muki Atamunofi vaya'amo nefaliya kava hu'a muki Kalaisi nofi vaya'amo he tigae.

²³ Kana'alefe'mo he ti'niyanage'a kana'apilefe'mo he tigae. Kalaisi'a hoyafati'mo hogoteno le'niya ne'yakana huno he

ti'niyanage'a eminesiya afina'mo vaya'amo he tigae.

²⁴ Ani afina'mo hano hisiya afina'mo afole aigiye. Kalaisi'a kame huno muki yagai'a ne'apataya vayanagi himamu vayanagi lokiya vaya'mogi huno aeno apakaseteno alino hano huno apataleteno'ae'mo muki ya'mo afo'amo Goti'a muki vaya'aite'mo yagaino apatesiyafe'mo apavaleno amigiye.

²⁵ Kalaisi'a hemenimo yagaino apateme apateme ne'viyanageno muki kame vaya'amo alino aiyafi'mo apategaiye.

²⁶ Kame vaya'amo alino hano huno apataleteno henaga kame kava'mo nefaluna kava'mo alino hano huno atalegaiye.

²⁷ Goti mukufi gemo'mo huno'ae'mo, Agaemo muki yate'e vaya'aite'e'mo yagaino apatesiyafe'mo alino aiyafi'mo apate'niye, huno hu'niye. Goti'a muki ya'e vaya'e'mo alino aiyafi'mo apate'niye, huno hu'niya'monanafa Goti'a Kalaisi aiyafi'mo alino apate'niya vekamo'a agai'amo Kalaisi aiyafi'mo no'maiye, huta afi'none.

²⁸ Muki ya'e vaya'e'mo Kalaisi aiyafi'mo hanege maige hu'a maisageno Kalaisi'a Goti aiyafi'mo maigiye. Goti'a Kalaisi aiyafi'mo muki ya'e vaya'e'mo maisayafe'mo himamu'amo alino ami'niya vekamo aiyafi'mo Kalaisi'a maigiye. Afa'a mai'nisigeno Goti'a muki vaya'aite'mo alagi hogote vekamo mai'neno yagaino apatege apatege huno maigiye.

²⁹ Mago vaya'mo fali'naya vaya'ai apaimu'yale'mo e'a ani'mo nefalae. Fali'naya

vaya'mo he otigaesinana na agufa kavatefe'mo apamagi'naya vaya'ai apaimu'yale'mo e'a ani'mo nefalae.

³⁰ Lagae'e'mo mani agufa kava'mo nehune. Na kava higetae'mo muki afina'ae afina'ae'mo ali'ya'mo ne'aluna afina'mo lamagisaya kavatefeke'mo ali'ya'mo ne'alune.

³¹ Ala kava netimo Kalaisi Yesupi'mo mai'ne'nae'mo amuse hu'na nelapatove, hu'na nehuva gemo alagi lama gemo hane'niye. Konaga'nimogitapae, ani kava hu'na muki afina'ae afina'ae'mo namagisaya agufa kavategamo mai'nove, hu'na alagi lama gemo nehuve.

³² Nagaemo Efasaki taonifi'mo mai'ne'nae'mo ma mopafi vayakana hu'na afela afu'aitegamo kame hu'nova'monanafa fali'naya vaya'mo he otigaesinana naha o'mae'niyesine. Fali'naya vaya'mo he otigaesinana lagaemo, *egamo afa'a faliguna'mofe'mo ne'ya'mo nege ani'mo nege ne-huta fiku lamogaga aigetao, huta afa'a nehunesine.*

³³ Fiku yanage'a humi lapategae. Hosu vaya'e'mo magokepi lokaeta maisayana lapaipa lapakesamo ali'a atagae'a atalegae.

³⁴ Negi nagi kava'mo osutapa alagepa hutapa lapakesamo ne'afitapa hosu kavatapimo ataleyo. Lapavagage hisiyafe'mo nagaemo, mago'amogitapamo Goti'a o'age'nae, hu'na lapa nepauve.

*Saufa apakufamo alisaya kavafe'mo ava gemo
hu'niya gemae*

35 Mago vekamo'a, Haiya kava huno fali'naya vaya'mo alino he tino apategaiye. Haiya agufa apakufamo aligae, huno nafi gegaiye.

36 Negi vekae, hu'na, Nehakalaya avina ya'mo okasalisiya'mo'mo ohagegaiye.

37 Avina ya'mo hagesiyafe'mo yosa'a'e haita'a'e'mo nohakalaya'monanafa kile avina'mofi alu avina ya'mofi hu'a avina ya'age'mo nehakalae.

38 Goti'a alino hageno ateteno'ae'mo apamiguve, huno hu'niya ya'mo yosa'a'e haita'a'e'mo ne'apamiye. Muki alu avina ya alu avina ya'mo agai'age'mo yosa'a'e haita'a'e'mo alino ne'apamiye.

39 Muki ma mopafi mai'naya ya'mogimo magoke agufa apakufamo ohane'niyana ma mopafi mai'naya vaya'ai apakufamo magoke agufa apakufamo hanegeno afumogi apakufamo aeto agufa apakufamo hanegeno namamogi apakufamo aeto agufa apakufamo hanegeno noyamemogi apakufamo aeto agufa apakufamo hane'niye.

40 Koku'napi'mo aeto ya'mo hane'nigeno ma mopafi'mo aeto ya'mo hane'niye. Hane'niya'monanafa koku'napi'mo hane'niya konali ya'mo aeto agufa konali ya'mo hane'nigeno ma mopafi konali ya'mo aeto agufa konali ya'mo hane'niye.

41 Yegemo konali ya'amo mago aeto agufa konali ya'mo hane'nigeno kaimo konali ya'amo aeto agufa konali ya'mo hane'nigeno muki kanefi'mo konali ya'amo aeto agufa konali ya'mo

hane'nigeno alu kanefi alu kanefi'mo'a aeto aeto
agufa konali ya'amo hane'niye.

42 Ani kava huta he tita alisuna lagufamo
aeto agufa lagufamo hanegaiye. Avina ya'mo
hakalegekana hu'a nehakalaya apakufamo
nekasaliye. Alino he tino apatesiya apakufamo
okasaligiye.

43 Mopafi'mo nehakalaya apakufamo amuse
hu'a no'apataya apakufamo hane'niye. Alino he
tino apatesiya apakufamo ha le konali apaku-
famo hanegaiye. Nehakalaya apakufamo lokiya
no'vaiya apakufamo hane'niye. Alino he tino ap-
atesiya apakufamo lokiya apakufamo hanegaiye.

44 Nehakalaya apakufamo ma mopafi apaku-
famo hane'niye. Alino he tino apatesiya apak-
ufamo koku'napi apakufamo hanegaiye. Ma
mopafi apakufamo hanete koku'napi apakufamo
hanete huno hane'niye.

45 Ani kavafe'mo Goti mukufi gemo'mo
huno'ae'mo, *Goti'a hogote vekamo Atamu'mo
auneme'e vekamo alo huno ate'niye*, huno
hu'niye. Henaga Atamu'mo afa'a ne'maiya
ya'mo alino ne'apamiya vekamo mai'niye.

46 Launelamete ya'mo hogoteno afole
o'ai'niya'monanafa lagufale yake'mo hogoteno
afole aitegeno'aake'mo henaga'amo launelamete
ya'mo afole ne'aiye.

47 Napa vani vekamo mopaleti'mo alo huno
ate'niye. Napa tu vekamo koku'npati'mo em-
ine'niye.

48 Ma mopafi vaya'mo mopaleti'mo alo huno
ate'niya vekagana hu'a mai'nae. Koku'napi

vaya'mo koku'npati'mo emine'niya vekagana hu'a mai'nae.

⁴⁹ Lagaemo mopaleti'mo alo huno ate'niya vekagana huta mai'nona kava huta koku'npati'mo emine'niya vekagana huta maigune.

⁵⁰ Konaga'nimogitapae, hu'na, mani ge'e'mo lapa pai'nae'mo, Ma mopafi ne'maiya apakufa'e vaya'mogimo Goti'a yagaino ne'apateya kopil'mo afa'a fale'a ohaigae. Kasalisiya apakufa'e vaya'mogimo okasalino afa'a hanege hanege huno hanesiya ya'mo alagi o'aligae.

⁵¹ Inagi afiyo, nagaemo mago fala ki'niya gemo lapa paigesuve. Muki'amogitamo ofaliguna'monanafa Goti'a muki'amo saufa lagufamo alino hamaleno latesigetae'mo saufa lagufamo aligune.

⁵² Henaga atupa pikulimo nehisigetae'mo malage huta magoke afina'mo lauluma nehuna agufa kava huta anonale'mo saufa lagufamo aligune. Pikulimo nehisigeno'ae'mo fali'naya vaya'mo alino he tino apatesige'a okasalisiya apakufamo alisageta afa'a ne'mauna vaya'mo saufa lagufamo alino hamaleno lategaiye.

⁵³ Lagaemo kasalisiya lagufamo ataleta okasalisiya lagufamo aligune. Falisuna lagufamo ataleta afa'a hanege hanege huno hanesiya lagufamo aligune.

⁵⁴ Kasalisiya lagufamo ataleta okasalisiya lagufamo alisuna afina'mo Goti mukufi'mo hu male'niya gemo afole aigiye. Ani gemo'mo huno'ae'mo, *Ala kava ne'mo'a kame huno aeno agaseteno'ae'mo vaya'mo nefaliya kava'mo ago alino hano huno atale'niye.*

55 Vaya'mo nefaliya kava'mo lokiya'amo hano hu'niye. Nefaliya kava'mo'a mago'e huno aeno apaka osegaiye, huno hu male'niye.

56 Vaya'mo nefaliya kava'mo hosu kava'apilefe'mo vaya'mo ne'apamagiye. Goti ke'aepa ge'amo'mo ma kava hiyo ina kava osiyo, huno hu'niya gemo'a hosu kava'apimo alino lokiya vaino ne'ate.

57 Ne'ateya'monanafa Goti'a Ala kava netimo Yesu Kalaisiteti'mo laha ne'maegeta aeta ne'agasone. Gotife'mo hao ke hegetao.

58 Nahau nayamopafi'mo nahau'niya konaga'nimogitapae, ani kavatefe'mo he titapa lokiya vaita mai'netapa maita halove osiyo. Ala kava netefe'mo ali'yatapimo fiku no'aliya'monanafa alagepa kava'mo afole aigiye, hutapa ago afi'naya'mofe'mo Ala kava ne'mo ali'ya'amo o'ataleta mago'e hutapa alige alige hutapa maiyo.

16

Ofalini monimo malesaya kavafe'mo hu'niya gemae

1 Hemenimo Yuta kotega apaote vaya'mo hapa maesiya ofalini monie'mo ge hugesuve. Galesiya kotega siosi'ale siosi'ale'mo mai'naya vaya'aife'mo, hiyo, hu'na hapa pai'nova agufa gemo hu'na hiyo, hu'na lapa nepauve.

2 Alisaya monifati'mo hogote afina'mo sate'ae sate'ae'mo lapamete lapamete hutapa alita fako hutapa Goti'a na magi lapami'nisifi

ani kava hutapa alita fako hutapa maleme maleme ne'viyo. Esugetapae'mo ofalini monie'mo kahauya hutapa alita anupa hutapa o'malesayafe'mo hemenige'mo maleme maleme utapa maiyo.

³ Nagaemo lapakaetegamo u'na ava'yi hute'nae'mo lekana paitapa apate'nisaya vaya'mo avo kae'na apamite'na ali'na apatesuge'a ofalini monimo alini'a Yulusalemu taonifi'mo ugae.

⁴ Inagi nagaegi'e'mo visuna ka'mo hanesiyana nagaegi'e'mo ugune.

Polo'a hisiya kavafe'mo ava gemo hu'niya gemae

⁵ Nagaemo Masetoniya kotegamo u'na ae'na agase'na lapakaetegamo uguve. He, hogote'na Masetoniya kotegamo u'na ae'na agase'na uguve, hu'na nagesamo ne'afuve.

⁶ U'na lapakae'e'mo mago'e afina'mo maite'na visufi yasimo alino hano hutesige'nae'mo visufi hu'na afa'a o'afi'nove. Lapakaemo lapatale'na alu kotega visuva afina'mo afa'a naha maegae.

⁷ Hemenimo lapakaetegamo u'na aise afina'mo maisuvafe'mo o'nahau'niye. Goti'a henaga'amo he, huno hisige'nae'mo u'na lapakae'e'mo yatala afina'mo maiguve.

⁸ Mani Efasaki taonifi'mo maimale maimale huli'na ne'visugeno Petikosi afina'mo afole aitesige'nae'mo atale'na uguve.

⁹ Manileti'mo asole vaya'mogi na-gaefe'mo kame hu'a ne'nataya vaya'mo mai'naya'monanafa Goti'a ka'mo valino

nate'niyanage'na mago'e hu'na lusi ali'ya'mo alisuga kava'mo hane'niye.

¹⁰ Ala kava ne'mo ali'ya'amo ne'aluva kava huno Timoti'a ali'ya'mo ne'aliya'mofe'mo lapakaetegamo uno ava'yi hisigetapae'mo koli hisiya agufa kava'mo osiyo.

¹¹ Fiku yanageno mago vekamo'mo, ina agufa vekamo mai'niye, huno huteno akame'ya amigiyanagi ha maegeno'ao nagaetegamo alagepa huno eno. Agae'e mago konagatimogi'e'mo ai'a atagi ne'a esaya'ae'mo apakava ne'mauve.

¹² Konagatimo'mo Apolosife'mo ava gemo hane'niye. Nagaemo agaefe'mo, konaga vayati'e'mo Kolitiyani taoniflagamo uvo, hu'na ha pai'nogeno'ae'mo hemenimo ohau'niya'monanafa ka'mo hanesiya afina'mo afa'a ugiye.

¹³ Kava yagaitapa maiyo. Goti vaya'amogimo apakesa afi'a fatago nehaya gelefe'mo he titapa lokiya vaitapa maiyo. Alopava yayatama vayakana hutapa lokiya vaitapa maiyo.

¹⁴ Muki kava'mo nehutapae'mo lapau lapayamopafi'mo lapaino.

¹⁵ Lapakaemo Setefanasi afamo anaga'amo ago apake'nae. Galiki kotegamo hogote'a Goti mafa'nemo hamalete'apae'mo apakai'apieke'mo apakesamo o'afi'a apaote vaya'mo hapa mae-sayafe'mo lusi ali'ya'mo ne'aliye.

¹⁶ Konaga'nimogitapae, lapao ke hovanagi, ani agufa vaya'ai apaiyafi'e apakae'e'mo magokepi

lokae'a ali'ya'mo ne'aliya vaya'ai apaiyafi'e'mo mai'netapa apakame hiyo.

¹⁷ Lapakaemo nagaetegamo afa'a o'me'naya'mofe'mo nahau nehuge'apae'mo Setefanasi'agi Fotiyunetas'i'agi Akaikasi'agi hu'a nagaetegamo e'nage'nae'mo namogaga ai'nove.

¹⁸ Naipamo ali'a falu hu'a nate'naya kava hu'a lapaipamo ali'a falu hu'a lapate'nae. Ani agufa vaya'aife'mo, alagepa vaya'mo mai'nae, hutapa hutetapa ge'apimo afiyo.

Ge apamamaeno ge hu'niya gemae

¹⁹ Mani Esiya kote siosi'ale siosi'ale'mo mai'naya vaya'mogimo ge lapamamae'nae. Akuvila'e Pilisila'e'mo no'anifi'mo ali'a anupa hu'a mono nehaya siosi vaya'mogi'e'mo mago'e hu'a ge lapamamae'nae.

²⁰ Muki manile'mo mai'naya konagamogi'e'mo ge lapamamae'nae. Lapakaemo magoke magoke hutapa konagatapimo ge apamamaeteta hapae-tapa neyo.

²¹ Hemenimo nagaemo Polo'namo avo'mo nekaya kayo'mo ali'ne'na, ge lapamamae'na ge hu'na avo'mo nekaove.

²² Ala kava nefe'mo hapau apayamopafi'mo no-hapaiya vaya'mo Goti'a alagi apatalesige'a lageso hiyo. Ala kava netimo emikeno.

²³ Ala kava ne'mo Yesu'a fiku lapa maeno lapamino.

²⁴ Muki'amogitatapae'mo Kalaisi Yesupi'mo nahau nayamopafi'mo nahau'niye.

**Saufa Kotalake Gemaе
The New Testament and Portions of the Old
Testament in the Keyagana Language of Papua New
Guinea
Sampela hap Buk Baibel long tokples Keyagana long
Niugini**

copyright © 2001 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Keyagana

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2015-01-26

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 31 Aug 2023

dec78c50-71b7-5d19-97bf-bf625abcf44